

KONFLIKT PÅ GADEPLAN

-NÅR ETNISK MINORITETSUNGDOM
OG POLITI MØDES

CENTER FOR UNGDOMSFORSKNING, MAJ 2003

Konflikt på gadeplan
- når etnisk minoritetsungdom og politi mødes

Anthony Ansel-Henry
Susanne Branner Jespersen

Center for Ungdomsforskning
Institut for Uddannelsesforskning
Roskilde Universitetscenter
2003

Konflikt på gadeplan - når etnisk minoritetsungdom og politi mødes
Anthony Ansel-Henry og Susanne Branner Jespersen
i samarbejde med Steffen Jensen og Noemi Katznelson

1. udgave 2003

ISBN: 87-7349-557-3

Omslag: Tallat Shakoor
Sats: Vibeke Lihn
Tryk: Roskilde Universitetscenters Trykkeri, 2003

Rapporten er udgivet af
Center for Ungdomsforskning
Institut for Uddannelsesforskning
Roskilde Universitetscenter

Samfinansieret af midler fra Justitsministeriet og Center for Ungdomsforskning
i samarbejde med Rigspolitiet

Forord

Det er ambitionen med denne rapport at belyse mødet på gadeplan mellem unge danskere med anden etnisk baggrund og politiet. Undersøgelsen er særlig ved det, at den tager udgangspunkt i relationen og samspillet mellem de unge og politiet, og dermed i parternes konkrete og dagligdags møder. Den redegør for hvordan disse møder *opleves* af både unge fra de etniske minoriteter og politifolk.

Det er vores overbevisning at en større forståelse for baggrunden bag disse møder er en afgørende forudsætning for at løse op for en række af de konflikter, som desværre er en del af såvel de unges som politiets hverdag mange steder i Danmark.

Der har været mange mennesker involveret i denne undersøgelses tilblivelse. Først og fremmest er undersøgelsen gennemført af antropolog Susanne Branner Jespersen og cand.scient.soc. Anthony Ansel-Henry ved Center for Ungdomsforskning (CeFU) på Roskilde Universitetscenter. Den er gennemført i samarbejde med faglig konsulent ph.d. Steffen Jensen fra Institut for Internationale Studier og undertegnede forskningskoordinator Noemi Katznelson fra Center for Ungdomsforskning.

Projektet er finansieret af Justitsministeriets forskningspulje (som er uden ansvar for indholdet af rapporten) og Center for Ungdomsforskning. Undersøgelsen har siden opstartsfasen på bedste vis været båret frem af Rigspolitiets medlemmer i Foreningen Center for Ungdomsforskning, Niels Schmidt og Hilbert Strange samt Københavns politidirektør Hanne Bech Hansen, som har fungeret som døråbnere i mange sammenhænge. Der skal i den forbindelse også lyde en hjertelig tak til alle politifolkene fra Karlebo nærpolti og Helsingørs politimester Ole Scharf og hans medarbejdere, som har modtaget undersøgelsens medarbejdere med interesse, nysgerrighed og engagement samt viljen til at diskutere åbent.

Sidst – men ikke mindst – vil vi gerne takke personale og medlemmer af Familieklubben i Egedalsvænge for deres gæstfrihed og velvillighed over for undersøgelsen. En særlig tak skal lyde til Helle

Schou-Nielsen for at lade os komme i Familieklubben, og til Mohammed Ghadban og Hassan El-Ouamari for at vise os den tillid at lukke os ind i deres og de unges verden.

Af alle disse menneskers forskellige indsatser er der kommet denne rapport, som vi håber må komme bredt ud og være til hjælp i arbejdet med at mindske konflikter på gadeplan mellem etniske minoritets unge og politi.

God læselyst.

Noemi Katznelson

Forskningskoordinator,

Center for Ungdomsforskning

Indhold

Kapitel 1: Beskrivelse af projektets fokus og metode	9
1.1. Indledning	9
1.2. Den overordnede relation	10
1.3. Metode	12
1.4. Rapportens opbygning	14
Kapitel 2: Rutineprægede møder	15
2.1. Et spørgsmål om adfærdsregulering	16
Ad a) De unge taler højtlydt	18
Ad b) En borger anmelder et slagsmål mellem to indvandrere til politiet	18
Ad c) Den ene betjent løber hen mod de unge	19
Ad d) Betjentene beder de unge forlade området	19
Ad e) De unge stiller spørgsmålstegn ved politiets afgørelse	20
Opsamling	20
2.2. Et spørgsmål om anerkendelse af politiets magt og autoritet	21
Ad a) Politiet stopper bilen med de unge - for de unge virker det ubegrundet	22
Ad b&c) Politiet beder alle unge i bilen om at identificere sig og én af de unge forhaler identificeringen	24
Ad d) De unges venner blander sig	25
Opsamling	26
2.3. Sammenfatning om rutineprægede møder	27
Kapitel 3: Anspændte møder	29
3.1. Forsvarsmekanismer og faste mønstre	30
Ad a) De unges opførsel provokerer eller skræmmer medarbejderen i computer-caféen, som tilkalder politiet	31
Ad b) Politiet ankommer med forventninger om urolige ballademagere, og møder talstærkt op til computercafeen med udrykning på patruljebilerne	32
Ad c) De unge bliver usamarbejdsvillige og prøver at latterliggøre politiet	33
Ad d) Politiet stiller de unge op på række	34
Opsamling	35

3.2. En voldsom episode med grupper af politi og grupper af unge	35
Ad a) Når de unges indblanding fører til anholdelse	36
Ad b) Når unge og politi provokerer hinanden	41
Ad c) Når politiet fra forskellige afdelinger reagerer forskelligt	43
Opsamling	44
3.3. Sammenfatning om anspændte møder	45
Kapitel 4: Faktorer af betydning for møderne	47
4.1. Viden om hinanden	48
De unges billede af politiet	48
Nærpolitiet – tillid og dialog	48
Omgangstjenesten – ad hoc løsninger	49
Hundepatruljer – når det går værst til	50
Opsamling	51
De unges mistillid til politiet	52
Politiets billede af de unge	53
Politiets fordomme omkring gaden	53
Politiets mistillid til de unge	54
Fokus for politiets indsats	56
4.2. Politi: institution og organisationskultur	56
Forestillinger omkring politiarbejde	57
Om formelle krav til politiets indsats	58
Den særlige problemstilling omkring uddannelsen	59
Den særlige problemstilling omkring unge betjente	62
4.3. Etnisk ungdom	63
Sociale forhold	63
Subkulturelle forhold	64
4.4. Sammenfatning	69
Kapitel 5: Konklusioner og perspektivering	71
5.1. Konfliktprægede møder – de ”usynlige” ligheder	72
5.2. Politiets institutionelle prioriteringer	75
5.3. Lærlinge uden mestre	76
5.4. De unges følelse af uretfærdighed	77
Litteraturliste	81

Kapitel 1:

Beskrivelse af projektets fokus og metode

1.1. Indledning

Gennem de senere år har vi i Danmark været vidne til talrige tilspidsede situationer og konflikter mellem *unge danskere med anden etnisk baggrund*¹ og *politiet*. Der har været gjort mange tilnærmelser mellem parterne, og der gøres løbende erfaringer på området. Der finder imidlertid stadig sammenstød sted og tonen er ofte skarp og fronterne hårdt trukket op. De konkrete konflikter og deres konsekvenser skærper mistilliden mellem de unge og politiet, og har som mulig konsekvens, at de unges integration yderligere vanskeliggøres. Hertil kommer, at sikkerheden omkring politiets arbejde forringes.

Faren er, at de unge oplever de samfundsmæssige institutioner og myndigheder som en samlet og uigennemtrængelig og fjendtligt indstillet stopklods. En sådan mistillid og modstand ved vi erfaringsmæssigt er med til at vanskeliggøre de unges samfundsmæssige integration og rummer faren for, at de tyer til destruktive aktiviteter. Deres kompetencer og opfattelse af sig selv udvikles gennem deres samlede interaktion med samfundet – det vil sige i uddannelses- og fritidsinstitutionerne såvel som i deres møde med sociale myndigheder og politi. I denne sammenhæng udgør mødet med politiet en overordentlig væsentlig faktor.

Med baggrund i konfrontationerne og deres mulige konsekvenser har Center for Ungdomsforskning ved Roskilde Universitetscenter gennemført et forskningsprojekt, der belyser mødet og relationerne mellem unge fra de etniske minoriteter og politiet. I undersøgelsen er ”møder” blevet opfattet

¹ I denne rapport bruger vi forskellige termer til at tale om etniske minoritetsunge. Med mindre andet fremgår, beskriver disse termer den samme gruppe mennesker. Ofte vil termerne være dem der bruges lokalt. For eksempel bruger politiet ofte udtrykket 2. g’ere til at beskrive gruppen, mens andre foretrækker begreber som ”unge af anden etnisk oprindelse end dansk”.

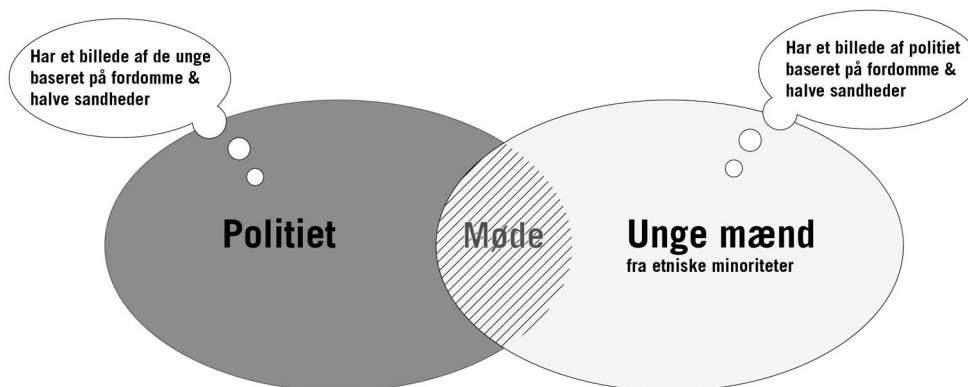
som konfronterende i tilfælde af voldelige konflikter – som dog forekommer yderst sjældent – og ved verbale uoverensstemmelser mellem parterne. En af grundantagelserne i undersøgelsen er, at de etniske unges møder med politiet ikke kan ses som isolerede hændelser, men må betragtes om en del af fortløbende og vedvarende interaktioner mellem etniske unge og politiet.

På baggrund af analysen af møderne peger undersøgelsen på en række problemfelter, der er særligt vigtige at tage hensyn til, hvis man vil mindske det vedvarende konfliktniveau mellem parterne. De overordnede spørgsmål har været: Hvilke konkrete situationer og reaktioner fremprovokerer og genererer konfliktfyldte møder? Hvilke faktorer har særlig påvirkning og indflydelse på opkomsten af disse situationer og reaktioner? Besvarelsen af disse spørgsmål gør det muligt at indikere på hvilke områder, man på det praktiske niveau kan sætte ind for at mindske konfliktniveauet.

1.2. Den overordnede relation

Et gennemgående træk ved forholdet mellem de unge fra de etniske minoriteter og politiet er, at de jævnligt træffer hinanden. Flere forhold forstærker dette, idet mange unge mænd fra etniske minoriteter i kraft af deres klasse, sociale tilhørsforhold og bopæl i socialt belastede områder tilhører en gruppe, der traditionelt har politiets bevågenhed. Endvidere matcher de etnisk, alders- og kønsmæssigt flere af politiets erfaringsbaserede forestillinger om, hvem der kan være kriminelle.

De hyppige møder mellem politiet og unge fra de etniske minoriteter medfører, at der opstår en anden og ofte tættere kontakt mellem politiet og disse unge, end tilfældet er med andre grupper i befolkningen, hvor kontakten til politiet er mere sporadisk. Ud fra litteraturen, samt egne observationer, kan der bemærkes to ting om denne kontakt. På den ene side kender politiet og de unge hinanden rigtig godt, mens de på den anden side ikke helt ved, hvad der foregår internt i 'modpartens' gruppe. Det kan illustreres på følgende måde:

Figur 1.1: Tankerum

Det skraverede felt indikerer mødet, som er en begrænset situation, der foregår i en begrænset sammenhæng. Det er i mødet, at parternes kendskab til hinanden opstår. Begge parter taler meget om og forholder sig til de konkrete ting der sker i mødet. Samtidig er kendskabet til den anden part begrænset til disse konkrete hændelser. De unge kender deres rettigheder, og de kender mange af politiets procedurer og arbejdsmetoder. På samme måde kender politiet de unges handlemønstre, og mange af betjentene beskriver, at de ofte kan forudse de unges reaktioner.

Tankeboblerne indikerer derimod at parternes viden og informationer om hinanden ofte er ufuldstændige og til dels præget af fordomme, myter og halve sandheder. Selvom politiet mener at have kendskab til de unges familier og fortid, er denne viden i bedste fald ufuldstændig. Det samme gælder for de unges viden om politiet. De stoler sjældent på politiets upartiskhed, og er for eksempel overbeviste om at politiet kunne finde på at fjerne eller ændre bevismateriale, eller tilføje kommentarer på underskrevet materiale, hvorfor de unge aldrig skriver under på noget. Problemet er, at denne ufuldstændige viden præger det konkrete møde meget og har stor betydning for hvordan mødet udspiller sig.

Andre analyser har vist at denne ufuldstændige viden medfører konstruktioner af stereotyper og fjendebilleder (e.g. Choong 1997; Kruize 1995). Det er centralt, at disse stereotyper er måder hvorpå politiet og de unge kategoriserer hinanden *internt*, det vil sige at det er måder at tale og opfatte modparten på, som ikke altid kommer direkte til udtryk når de to parter møder hinanden. Der eksisterer en del fjendebilleder hos *både* de unge fra de etniske minoriteter og politiet, og det gæl-

der for *begge parter*, at de ”vørste” karakteristika (holdninger, attituder, kendetegn) hos modparten kommer til at repræsentere gruppen som helhed.

De to parter opretholder med andre ord en distinkt skelnen mellem ”politi” og ”etnisk minoritet”, som er præget af et hårdt optrukket indbyrdes modsætningsforhold. Man kan groft sagt sige, at begge parter opfatter sig selv og hinanden som i konstant konflikt – en opfattelse der kommer tydeligt til udtryk i deres daglige omgang med hinanden.

For at forstå denne dynamik er det nødvendigt at inddrage både politiet og unge med etnisk baggrund i analysen, og det er her denne rapport adskiller sig fra andre undersøgelser. Der er lavet mange undersøgelser af henholdsvis politiet og unge fra de etniske minoriteter. Dette forskningsprojekt er unikt i og med at det på *samme tid* inkorporerer begge parter, deres oplevelse af hinanden og de dynamikker, misforståelser og uligheder, der opstår i mødet og som danner baggrund for parternes konfliktprægede opfattelse af hinanden.

1.3. Metode

Projektet baserer sig på tre måneders feltarbejde fra oktober til december 2002 i Karlebo Kommune. Feltarbejdet har bestået af deltagelse, observation og interviews. Karlebo Kommune er en mindre kommune med cirka 20.000 indbyggere, hvoraf omkring 17 % er indvandrere eller efterkommere af indvandrere. I kommunen bor der lidt over 500 personer tilhørende projektets ene målgruppe, det vil sige unge i alderen 15-25 år med anden etnisk baggrund end dansk. Heraf er cirka halvdelen mænd. Afsættet for projektet er således en specifik politikreds og dens møde med en specifik gruppe af unge, men konteksten ligner en række andre steder i landet hvor samme type af problemer kunne tænkes at opstå eller allerede findes. Karlebo Kommune blev udvalgt både på grund af muligheden for generalisering og fordi politiet i denne kommune i en periode oplevede store problemer med unge af anden etnisk herkomst end dansk.

En af projektets forskere fulgte i tre måneder arbejdet i Ordenspolitiet i Helsingør Politikreds, herunder Karlebo Nærpoliti. Fra politiets side var der stor åbenhed og imødekommenhed omkring projektet. Forskeren var på patrulje med 24 forskellige betjente og deltog derudover i betjentenes daglige arbejdsrutiner, aktioner, patruljering og fik aktindsigt. En anden af projektets forskere del-

tog i samme periode i en gruppe unges liv i aften- og nattetimerne, primært i en ungdomsklub i det udvalgte område. Klubben havde på daværende tidspunkt omkring 50 faste medlemmer, som alle var unge mænd i alderen 15-25 år af anden etnisk herkomst end dansk. De kom for en overvejende dels vedkommende fra palæstinensiske og kurdiske familier, der var flygtet til Danmark i 1980'erne fra krig og krigslignende situationer. De pågældende unge mødte umiddelbart forskeren med stor skepsis og beskyldninger om at være politistikker. Efter et stykke tid vendte dette forhold sig dog, og det blev muligt at deltage i de unges aktiviteter uden om ungdomsklubben.

I projektets design var der lagt vægt på betydningen af at kunne observere de samme situationer fra både politiets og de unges side.² Dette lykkedes i stor udstrækning og der var et stort sammenfald mellem de unge, den ene forsker mødte sammen med politiet og de unge, den anden forsker havde som målgruppe. Analysen i denne rapport tager udgangspunkt i observerede episoder, som bagefter er søgt uddybet i interviews med alle de implicerede parter.

I projektets design indgik afholdelse af en workshop med deltagelse af unge politibetjente og unge fra de etniske minoriteter. I samarbejde med Center for Konfliktløsning³ indbød vi tre betjente fra forskellige politikredse i København og tre unge fra undersøgelsens område⁴. Formålet med workshoppen var dels at kvalificere undersøgelsens overordnede konklusioner, dels at finde ud af om det var muligt for de to parter at indgå i en dialog af anderledes karakter end den, der normalt opstår ”på gaden”. Intentionen om at skabe et anderledes forum for dialog og forståelse de to parter imellem lykkedes til dels. Workshoppen inspirerede således projektgruppen til at overveje muligheden af at inddrage elementer af konfliktløsning i fremtidige initiativer, samtidig med at den virkede som et forum hvori nogle af undersøgelsens pointer blev testet.

² Metodisk var projektgruppen inspireret af de såkaldte situationsanalyser, introduceret på Manchesterskolen i 1960erne (se for eksempel Van Velsen 1969).

³ Center for Konfliktløsning er en frivillig organisation, der har specialiseret sig i konfliktmediering, kursusvirksomhed og undervisning i og om konflikt. Se endvidere www.konfliktloesning.dk.

⁴ Betjentene og de unge var med vilje udvalgt fra forskellige områder for at sikre en så åben dialog som muligt.

1.4. Rapportens opbygning

Rapporten er inddelt i 5 kapitler. Dette **Kapitel 1** indeholder en generel beskrivelse af undersøgelsens problemfelt og de anvendte metoder. I **Kapitel 2** og **3** tages udgangspunkt i konkrete møder mellem politi og unge fra etniske minoriteter. I projektet er identificeret syv forskellige typer af møder, som hver især analyseres ud fra observerede episoder. Disse syv former for møder er opdelt i to overordnede kategorier: rutineprægede og anspændte møder. I Kapitel 2 analyseres rutineprægede møder, mens Kapitel 3 behandler de anspændte møder, der finder sted fra tid til anden og som i højere grad bærer præg af en egentlig åben konflikt. I **Kapitel 4** behandles de faktorer som i undersøgelsen er identificeret som vigtige for forståelsen af møderne. Herigennem går bag om mødernes umiddelbare karakter. I **Kapitel 5** opsummeres undersøgelsens vigtigste konklusioner og der peges på en række områder, hvor der med fordel kunne laves foranstaltninger til reduktion af konfliktniveauet mellem unge og politi.

Kapitel 2:

Rutineprægede møder

Dette kapitel tager udgangspunkt i konkrete observationer af dagligdags og rutineprægede møder mellem unge fra de etniske minoriteter og politiet. Først opstiller vi eksempler på typiske møder mellem de to parter, og derefter behandler vi hver type eksempel for sig med udgangspunkt i konkrete episoder og sammenstød. I kapitlet vil vi tegne et billede af, hvordan de forskellige møder mellem politi og etniske unge udvikler sig, og hvilke typiske reaktionsmønstre der kan identificeres. Som vi skal se er den daglige omgang præget af mistro, modvilje og konfliktprægede holdninger.

Hovedparten af møderne kan karakteriseres som fredelige, dagligdags situationer, der ofte ender uden arrestationer eller bødeforlæg. Møderne er ofte karakteriseret ved uoverensstemmelser eller verbale konfrontationer. Disse møder mellem politi og etniske unge kan ikke ses som enkeltstående tilfælde, men skal derimod betragtes som en fortløbende interaktion mellem politi og etniske unge (se også Choong 1997). Vi kalder disse de *rutineprægede møder*, og undersøgelsen viser at disse møder er med til at cementere og reproducere parternes indbyrdes gensidige mistillid og fjendebilleder. Vi har i undersøgelsen identificeret en række særlige situationer eller tilfælde, hvor der er stor sandsynlighed for at mødet mellem unge og politi ender i en (verbal) konfrontation:

1. Når politiet vil bestemme hvor de unge **ikke** skal opholde sig.
2. Når politiet uden angivelse af årsag kræver identifikation udleveret af de unge.⁵
3. Situationer hvor de unge intervenerer i politiets arbejde.

I de dagligdags møder handler både unge og politi på baggrund af stereotype forestillinger om hinanden, der i disse tilfælde på forskellig vis drejer sig om modsætningen mellem politiets opfattelse af at "etniske unge er kriminelle" og de unges opfattelse af at "politiet er racister". Konkret i

⁵ Politiet har lovhjælp til at kræve identifikation – også uden nærmere forklaring.

disse møder er både unge og politi på forhånd irriterede, hvorfor de hver især i det små provokerer og udfordrer hinanden. I de tre ovenstående situationstyper handler både unge fra de etniske minoriteter og politiet helt rutinepræget efter ganske bestemte reaktionsmønstre, og det er således muligt at identificere flere typiske konfliktomdrejningspunkter.

Disse typiske omdrejningspunkter for verbal konflikt drejer sig om adfærdsregulering, om anerkendelse af politiets magt og autoritet og om anerkendelse af de unges rettigheder. Diskussionen og gennemgangen af disse forskellige konfliktpunkter forholder vi til de tre eksempler. Det vil sige, at vi i det følgende vil gennemgå tre konkrete, observerede situationer, og i hvert enkelt tilfælde beskrive hvilke handlinger, reaktioner og modreaktioner, der optræder eller understøtter modsætningsforholdet og de konfliktfyldte opfattelser hos begge parter.

2.1. Et spørgsmål om adfærdsregulering

Med baggrund i anmeldelser fra andre borgere, der føler sig utrygge eller ubehageligt tilpas ved de unges tilstedeværelse, sker det ofte at politiet i et møde med unge fra de etniske minoriteter beder dem om at gå andre steder hen. Politiet kan til enhver tid bede folk forlade et bestemt område, hvis de skønner at disse er til gene for almindelig ro og orden. Dette sker altid under henvisning til politivedtægten (PVT), som er en administrativ forskrift der er defineret for og af hver enkelt politikreds.⁶ Den grundlæggende dynamik i denne type situation er, at politiet opfatter de unges ageren og tilstedeværelse i det offentlige rum som problemfyldt og årsag til at andre mennesker i samfundet føler sig utrygge.

Situation 2.1: De unge i centeret

Under en patrulje i Helsingør bliver to betjente sendt ud til en opgave. Vagthavende oplyser, at en borger har ringet ind og anmeldt uro ved centeret. Ifølge anmelderen er der to indvandrere, der er i færd med at slå. Da betjentene ankommer til centeret står der fire unge med anden etnisk baggrund

⁶ Politivedtægten er en ordensforskrift der indeholder restriktioner vedrørende opførsel i det offentlige rum. Den forholder sig til så forskellige forseelser som gadeuorden, voldelig optræden, ophold på isen (når forbud) og for eksempel opsætning af plakater. Overtrædelser kan straffes med bøde.

end dansk; to af dem står meget tæt ved hinanden og taler højlydt. Den ene fægter lidt med armene hvilket eventuelt kunne være et skub, men set fra feltarbejderens synsvinkel virker det ikke som om at der er optræk til slagsmål.

Betjent A (en ung politiaspirant) løber hen og stiller sig imellem de to unge drenge. I mellemtiden er betjent B (en ældre, erfaren betjent) gået hen til de unge. Han trækker den ene af de unge til side og spørger efter identifikation med cpr-nummer på. Betjent A spørger den anden unge efter et cpr-nummer og får det med det samme. Betjent A spørger den unge hvorfor de slås. Den unge forklarer at de ikke slås, og at der er tale om en misforståelse, idet de faktisk er gode venner. Betjenten siger, at han ikke tror på dem: "Vi kunne jo se at I sloges fra bilen, da vi ankom", siger han. Den unge forklarer at de bare var uenige og at alt er ok nu. Betjent B spørger de unge om de er færdige med at være i centeret, men en af de unge fortæller at de ikke har været i centeret, men bare har siddet inde på spillestedet. Betjent B forklarer de unge, at hvis de er færdige i centeret, så kan de godt forlade området. En af de unge siger, at politiet ikke bare kan bede dem om at gå, da de ikke har gjort noget. Den unge fortsætter: "I kan ikke bevise at vi har gjort noget". Betjentene svarer at de skal gå derfra fordi der har været ballade og at politiet ifølge loven kan bede folk om at gå. En af de unge siger, at de har ret til at være ved centeret. Betjent A svarer: "I har ikke ret til at være her og hvis vi beder jer om at gå, så skal I gå". En af de unge siger: "Så længe I ikke kan bevise at vi har gjort noget, så har vi ret til at være her. I kan ikke smide os væk herfra, det er ikke lovligt". Betjenten fortæller, at der er folk som har ringet til politiet og anmeldt støjende adfærd og optræk til ballade, og derfor skal de bare forlade området nu uden mere diskussion. De fire unge forlader modvilligt området.

Denne og lignende situationer viser at betjentene og de unge sjældent har den samme opfattelse af hvad almindelig god opførsel er. Men hvad sker der egentlig? For at kunne forstå "konflikten" har vi opdelt den i følgende faser:

- a. De unge taler højlydt.
- b. En borger anmelder et slagsmål mellem to indvandrere til politiet.
- c. Den ene betjent løber hen mod de unge.
- d. Betjentene beder de unge forlade området.
- e. De unge stiller spørgsmålstejn ved politiets afgørelse.

Ad a) De unge taler højtlydt

De unge forstår ofte ikke, at andre mennesker er så generede af deres tilstedeværelse i det offentlige rum, at de anmelder det til politiet. Som eksemplet viser, opfattes deres adfærd som larmende, støjende og uroskabende. En af de unge fortæller her om, hvordan denne opførsel ofte er helt ureflekteret og normal:

Ung (22 år): Nogle gange når jeg møder mine venner nede ved centeret, du ved, og de står og hygger, så tænker jeg "hold kæft hvor de larmer". Så kan jeg da godt se, at de er meget støjende, men så når jeg slutter mig til dem, så bliver jeg en del af det og så kan jeg ikke høre det mere, altså at vi larmer.

Så sker det, at der er en eller anden gammel dame, der ringer efter politiet, det kan ikke være rigtigt. Og hvor er det de vil have at vi skal gå hen? Vi bor her jo.

I situationen hvor de unge opholder sig i centeret tager betjentene opkaldet for pålydende, og afkoder de unges ageren (skub og højtlydt snak) som ballade. Holmberg (1999:134) henviser til en hollandsk undersøgelse, hvor en mulig forklaring på betjentenes opfattelse af etniske minoriteter er, at der er forskelle i den nonverbale kommunikation hos henholdsvis politi og etniske minoriteter, hvorfor der let opstår fejl i kommunikation og bedømmelse. Betjentene kan altså have vanskeligt ved at afkode de unges kropssprog eller omgangsform, hvilket er en problematik vi vender tilbage til i kapitel 4.

Ad b) En borger anmelder et slagsmål mellem to indvandrere til politiet

De unge i eksemplet er forbløffede over at andre mennesker i lokalområdet reagerer så skarpt på dem og deres adfærd. Dette er en problematik, som især opstår i centre, der ligger i områder omgivet af boligblokke. De unge i undersøgelsen fortæller med forundring om, hvordan de oplever, at almindelige borgere ikke tør gå forbi dem, når de opholder sig nede i centeret:

Ung (16 år): Hvad er folk bange for? Vi er jo bare en flok 15-16-årige drenge! Og så turde de ikke gå forbi, og nogle spurgte os endda om vi ville slå dem, hvis de gik forbi – det er virkelig mærkeligt.

At udenforstående reagerer så angstfyldt på grupper af unge mænd og drenge fra de etniske minoriteter kan forklares med det, Peter Hervik (1999), med et begreb fra Stuart Hall, kalder ”moralsk panik”. Moralsk panik er kendetegnet ved:

Den officielle reaktion overfor en person, en gruppe af personer eller en række hændelser er helt ude af proportion med den egentlige trussel, som de udgør; når ”eksperter” i form af politi, myndigheder og redaktører, opfatter truslen i stort set identiske termer og taler som ”med en stemme” om hyppighed, diagnoser, prognoser og løsninger (Hall i Hervik 1999:102).

Politiet er naturligvis nødt til at reagere på disse henvendelser, også fordi der er stigende politiske krav om at politiet skal være synlige i gadebilledet (jf. Flerårsaftalen 2000), men det er ikke altid klart om der er tale om kriminel eller blot ”udansk” adfærd.

Ad c) Den ene betjent løber hen mod de unge

Eksemplet viser, at betjentens indstilling til de unge allerede på forhånd er – som konsekvens af betjentenes negative forestillinger og erfaringer – at de unge er hovedårsag til problemerne. På denne måde kommer det særlige syn politiet har udviklet på de etniske unge til udtryk. Det har en provokerende effekt på de unge, som så igen reagerer med modvilje.

Den måde betjentene henvender sig på, deres attitude og fremtoning spiller ind på hvilken form for kontakt der etableres mellem parterne. Således er etableringen af en konstruktiv dialog med de unge betinget af en åben og positiv fremtoning fra politiets side – en tilgang som politiet også ønsker at have, men som ifølge undersøgelsen ofte viser sig at være vanskelig at gennemføre i praksis. Betjentens handling i situationen bliver derved paradoksal – han ønsker ikke optrapning, men kommer alligevel til at agere på en måde der støder de unge og dermed medvirker til netop optrapningen.

Ad d) Betjentene beder de unge forlade området

Betjentenes handlinger afspejler en generel tendens i politiet til ikke kun at regulere *ulovlig* adfærd, men også *uacceptabel* adfærd. Denne tendens er ikke enestående for dansk politi. Choongh (1997) skriver, at engelske politifolks handlinger udspringer af deres manglende tiltro til og fordomme over for denne gruppe unge. Det er politiets opfattelse, at grupperne udgør en trussel mod de gængse samfundsnormer, samt hvad der i almindelighed anses for god og respektabel opførsel. Når dansk

politi regulerer på samme måde udspringer det således af en underliggende norm for, hvordan ”man bør” opføre sig i det offentlige rum.

Ad e) De unge stiller spørgsmålstejn ved politiets afgørelse

De unges opfattelse af politiets manglende upartiskhed er en yderligere årsag til, at mødet udvikler sig til konflikt. De unge opponerer i situationen mod politiets afgørelse. De giver udtryk for, at de ikke har gjort noget galt, og sætter spørgsmålstejn ved grunden til og motiverne for at de skal forlade stedet. Betjentene fastholder deres beslutning over for de unge. Situationen bliver derved yderligere anspændt i og med at betjentene oplever, at de unge ikke accepterer deres autoritet og status.

Som led i undersøgelsen afholdtes som omtalt en workshop med deltagelse af både unge med anden etnisk baggrund end dansk og politi og her blev denne typiske situation taget op til diskussion. En overraskende udmelding fra én af de unge til politibetjentene var, at de ville foretrække at få en bøde for overtrædelse af politivedtægten, frem for den sædvanlige praksis med at blive bedt om at gå andre steder hen. Vi tolker dette som udtryk for at de unge godt kan acceptere en bøde, hvis de har gjort noget ulovligt, men at de i nogle tilfælde, som det her omtalte med de unge i centeret, virkelig er overbeviste om det uretfærdige i politiets anvisninger og henstillinger. En bøde ville være en anerkendelse af en lovovertrædelse, mens en anvisning er udtryk for politiets subjektive vurdering af de unges opførsel. De unge oplever denne vurdering som chikane og som udtryk for at politiet blot er irriterede over at unge fra etniske minoriteter ofte har tilhørsforhold til bestemte steder og områder. Politiet kan med andre ord ikke i de unges øjne argumentere for at der er sket en lovovertrædelse, hvilket de tolker som at politiets anvisninger ikke er begrundet i lov og ret.

Opsamling

Om situationer, hvor politiet beder de unge om at gå andre steder hen, kan vi overordnet konkludere at:

- Politiet er nødt til at reagere på henvendelser fra borgere om ”optøjer”. De reagerer derfor ofte på ”støjende adfærd”, og ikke altid på ulovlige handlinger.
- Politiet fortolker de unges reaktion som udtryk for manglende respekt for politiets autoritet.
- De unge som opholder sig meget ”på gaden” forstår ikke politiets indblanding og opfatter den som etnisk begrundet chikane.
- De unge føler sig uvelkomne i deres egne lokalområder og forsvarer deres ret til at være der, hvilket er med til at forstærke politiets følelse af ikke at blive respekteret.

2.2. Et spørgsmål om anerkendelse af politiets magt og autoritet

Dette afsnit skal belyse to ofte forekommende situationer mellem unge fra de etniske minoriteter og politi, hvor muligheden for konfrontation er til stede. Den ene situation er når de unge er blevet stoppet og derefter opponerer mod at udlevere identifikation. Den anden er når personer, der i politiets øjne er uvedkommende, blander sig i politiets gøremål. Til at begynde med vil vi kigge på temaet omkring identifikationssituationen og se hvilke konsekvenser den får for mødet. Dernæst vil vi behandle problemstillingen om tilfældige tilskuers indflydelse på og indblanding i politiarbejdet. Den grundlæggende problematik handler om, at de unge udfordrer politiets magt og autoritet (hvorfor de udfordrer denne, vil afsnit 3.3 handle om).

Situation 2.2 og 2.3: De unge i bilerne – og deres venner

Under en patrulje stopper to betjente (ikke dem fra forrige situation) en bil, med fire unge mænd af sydlandsk udseende. Føreren er iført en hvid træningsoverdel og har en omvendt kasket på hovedet. Betjentene går hen på hver sin side af bilen, hvor betjent B retter henvendelse til føreren og betjent A taler med passagerne. Betjent B spørger venligt om kørekort. Føreren fortæller, at han har glemt det derhjemme. Dernæst spørger betjent B om et cpr-nummer på føreren. I mellemtiden er der kommet tre andre unge til og de står og kigger nysgerrigt på politiet. En af de tilkomne kender tilsyneladende føreren af bilen og spørger betjent A, hvad venen har gjort. Betjenten svarer ikke, men koncentrerer sig fortsat om bilens passagerer. Han spørger de tre passagerer om deres cpr-numre og adresser. En af de tilkomne unge bryder ind i samtalen og spørger hvorfor politiet har stoppet hans ven. *"Har han gjort noget ulovligt?"* Betjenten kigger på den unge og siger: *"Din ven er blevet stoppet og det kommer ikke dig ved. Du behøver ikke at blande dig i det her"*. Betjenten kigger igen ind i bilen og spørger efter identifikation. En af de unge (Muhammed) fortæller, at han ikke har noget på sig. De andre passagerere viser deres respektive sygesikringsbeviser. Betjenten kigger på Muhammed og siger *"du må have et eller andet med navn og adresse på"*. Muhammed nægter at have noget identifikation på sig. Betjenten er nu ved at miste tålmodigheden og siger *"du kan vælge at vise ID nu, eller også kan du vise det på politistationen"*.

En af de tilkomne henvender sig igen til betjentene: *"I skal ikke tro at I bare kan stoppe os hele tiden"*. Betjent B siger: *"Os? Du er da ikke blevet stoppet"* hvorefter han beder dem blande sig udenom og forlade området. Betjent B fortsætter: *"Hvis I ikke går nu så bliver I sigtet efter politived-*

tægten". Den unge kigger på betjenten og griner: "Hvad vil I sigte mig for, jeg har jo ikke gjort noget, jeg har hænderne i lommerne" (demonstrerer hvordan han har hænderne dybt begravet i lommerne). Betjenten forklarer ham, at hvis de ikke forlader området, vil de blive sigtet for ikke at efterkomme politiets anvisninger. Den unge fortsætter: "Jamen vi har jo ikke gjort en skid! Hvad er det vi har gjort?" Muhammed bryder ind: "Jeg har jo heller ikke gjort noget og derfor er der ikke nogen grund til at vise ID". Den anden betjent beder nu Muhammed stige ud af bilen og siger "så kommer du med på stationen". Muhammed kigger på vennerne og griner idet han tager sit sygesikringsbevis frem. Betjenten noterer derefter Muhammed i sin notesblok og lader dem køre. Kort efter forlader de tre tilkomne også området.

Betjentene i undersøgelsen fortæller, at unge med anden etnisk baggrund ofte spørger om hvorfor de bliver standset, eller hvorfor de skal udlevere deres personlige oplysninger. Politiet oplever, at de unge fra de etniske minoriteter konsekvent nægter at samarbejde, og dermed konsekvent ikke respekterer og anerkender politiets autoritet. I situationen med de unge i bilerne bliver betjentene umiddelbart irriterede, både over at de unge ikke vil udlevere deres personlige oplysninger og over at udenforstående blander sig i deres arbejde. Men hvad sker der? Vi har opdelt situationen i følgende reaktioner, der er helt typiske og ganske automatiske for både politiet og de unge:

- a. Politiet stopper bilen med de unge - for de unge virker det ubegrundet.
- b. Politiet beder alle unge i bilen om at identificere sig.
- c. Én af de unge forhæler identificeringen.
- d. De unges venner blander sig.

Ad a) Politiet stopper bilen med de unge - for de unge virker det ubegrundet

Situationen er et godt eksempel på, hvordan politiet ofte stopper de unge når de kører i bil. Det skyldes dels det forhold, at politiet ofte vælger at tjekke borgere, som de ved har begået kriminalitet ved tidligere lejligheder. Og dels at de borgere der stoppes uden at politiet har et kendskab til dem, udvælges fordi de ligner eller vækker associationer til de "kendte kriminelle".⁷

Generelt for betjentene i undersøgelsen er, at "unge med anden etnisk baggrund end dansk" oftest er ensbetydende med en ung sydlandsk udseende mand, der ofte er muslim og indblandet i noget

⁷ Politiet kan til enhver tid stoppe et-hvert køretøj under henvisning til færdselsloven.

kriminelt. I daglig tale omtales gruppen mest som andengenerationsindvandrere (2.g'ere), og mange politibetjente betragter denne gruppe af etniske unge mere eller mindre som en homogen masse, som de har svært ved at nuancere.⁸ I eksemplet stoppes bilen fordi de unge korresponderer med det stereotypede billede af en kriminel og hverken fordi bilisten er kendt af politiet, eller fordi der er konkret mistanke om, at der er begået noget ulovligt.

Dette sker ifølge politiet under henvisning til at "der kunne være sket noget kriminelt i nærheden", eller at de unge måske står opført i Kriminalregisteret. Det er i den forbindelse en væsentlig faktor, at der hos mange politifolk er en opbygget frustration over, at mange af de indbrudssager – som har været et særligt problem i området – ofte er umulige at opklare. De er således også drevet af et ønske om at "fange" kriminelle på fersk gerning i mange af nærområderne, hvor de ved, at de fleste indbrud begås af de unge "rødder". De ønsker at signalere til de unge, som de antager og erfaringsmæssigt ved står bag kriminelle forhold, at de holder øje med dem.

I situationer, som den der er skitseret i eksemplet, er det sjældent, at betjentene giver de unge en forklaring på, hvorfor de er blevet stoppet. Stopper politiet derimod andre borgere, er tilgangen oftest en anden. Her indleder betjentene med at forklare, hvorfor vedkommende er blevet stoppet. En betjent kunne typisk sige "*Goddag, vi stopper dig, fordi vi er på udkig efter en bil som minder om din. Har du et kørekort eller anden ID som vi må se?*" I et sådant tilfælde bliver borgeren gjort bekendt med at politiet faktisk har en grund til at stoppe ham/hende.

For de unge med anden etnisk baggrund opleves det i første omgang irriterende at blive stoppet. Det er ofte tidskrævende og kan – særligt om aftenen – ske op til gentagne gange. Muligvis er de unge på vej til en aftale, men de må hele tiden lægge en tidsbuffer ind der hedder "*hvis vi bliver stoppet af politiet*".

I anden omgang bliver de unge stødt over det de oplever som politiets konsekvente antagelse om, at de er kriminelle. De oplever at være under konstant opsyn og gør det i den forbindelse til en dyd at protestere over overvågningen ved så vidt muligt at modsætte sig denne (mere herom senere).

⁸ Dette gælder ikke for nærpolitibetjente, der har arbejdet længe i et område, idet de i langt højere grad har et personligt kendskab til unge i deres nærområder, og ofte kender dem ved navn uanset etnisk baggrund. Dette kommer vi tilbage til i detaljer i Kapitel 4.

Yderligere afføder det forhold, at de unge og politiet mødes så tit at respekten og ærefrygten i forhold til politiet forandres. Omgangen unge og politi imellem bliver så vant, at parterne føler, at de "kender" hinanden. Politiet ophører i en vis forstand med at være en distant autoritet, som per automatik er omgæret med en vis form for respekt. Hvor andre borgere kun møder politiet i sjældne tilfælde og derfor har en mere automatisk respekt for og anerkendelse af politiets autoritet, er denne automatiske anerkendelse af autoritet blevet umulig for politiet at opretholde i deres daglige og modsætningsfyldte omgang med unge fra de etniske minoriteter.

Ad b&c) Politiet beder alle unge i bilen om at identificere sig og én af de unge forhaler identificeringen

Kun undtagelsesvis angiver politiet en grund når de beder de unge om at udlevere deres identifikationspapirer. Ydermere bedes de øvrige passagerere ofte også om at udlevere deres papirer, hvilket kun yderst sjældent sker når andre borgere bliver standset.⁹

Det er et krav fra politiledelsens side at betjentene dokumenterer deres arbejde. Dokumentering af en politiindsats sker ofte på baggrund af anførsel af cpr-nummer på f.eks. døgnrapporterne. På denne måde kan identificeringen ifølge betjentene forklares som et krav der stilles til den enkelte betjent og bliver derfor en almindelig del af deres arbejdsrutiner. Problemet er præcis, at det er en så indgroet del af politiets arbejdsrutine at de ikke forestiller sig andre måder at møde de unge på: De stopper disse unge, kræver at se cpr-nummer med det samme og bliver lige irriterede hver gang de unge vægrer sig ved det.

Og de unge vægrer sig, som vi har set, over at udlevere identifikationspapirer. Rent formelt kan politiet ikke kræve de sidste fire numre udleveret med mindre en person er sigtet, men det er stadig muligt at få dem oplyst ud fra adresse og fødselsdato (og dermed se om en person står opført i Kriminalregisteret). De unge véd dog, at det så tager det længere tid for betjentene, og at det besværliggør deres arbejde. At nægte at udlevere de sidste fire cifre er én måde de unge reagerer mod politiet på.¹⁰ At irritere politifolk på denne måde er bare en lille del af en række modstandsformer de unge benytter sig af for at udvide råderummet indenfor hvilket de oplever at kunne kontrollere deres egen tilværelse.

⁹ Rockere og andre for politiet mistænkelige typer blev udsat for samme identifikationskrav.

¹⁰ Det er hvad den franske sociolog Michel de Certeau (1984) har kaldt hverdagens modstandstaktikker.

Reaktionsmønsteret er stort set det samme hver gang: Betjentene bliver irriterede, truer måske på et tidspunkt med at tage den unge med på stationen, hvorefter den unge til sidst udleverer de efterspurgte oplysninger. Omdrejningspunktet i disse situationer er, at de unge stiller spørgsmålstejn ved rigtigheden af politiets praksis med at spørge om identifikation uden angivelse af grund, og ved politiets magt og autoritet til at udføre denne praksis. I de dagligdagssituationer vi har observeret ender de unge altid med at udlevere identifikationspapirer og efterkomme politiets anvisninger. Det de gør, er dog samtidig en forhandling af politiets konstante bevågenhed af dem som gruppe.

I enkelte situationer er der eksempler på, at identifikationssituationen har været håndteret anderledes, således at den ikke udløser diskussion:

Ung (20 år): Så kom vi kørende og blev stoppet som sædvanlig, ikke? Men da jeg så spurgte, hvad skal du bruge mit cpr-nummer til, så sagde han [betjenten] bare "hey, jeg skal altså bare kunne anføre på min rapport at jeg har stoppet et vist antal biler i aften og nu kom du lige kørende". Det var sgu' da til at forstå, og så gav jeg ham mit sygesikringsbevis.

Ad d) De unges venner blander sig

Betjentene beretter om, at de ofte oplever at tilfældige tilskuere blander sig i deres arbejde. På den måde er det ikke altid betjentenes umiddelbare eller primære kontakt til de unge, der medfører konflikter. Situationen viser at betjentene udover at skulle forholde sig til de unges manglende samarbejdsvilje i forbindelse med udleveringen af identifikation, også skal forholde sig til tilfældige tilskuere, som ifølge betjentene umotiveret blander sig i deres arbejde. Eksemplet sammenholdt med forskellige betjentes udtalelser viser, at de unge i en lang række tilfælde kommer i konflikt med politiet, fordi de selv kommer hen og blander sig i det politiet foretager sig. Og dem, der blander sig, er som oftest venner eller familie til de involverede. Der opstår altså konflikter, fordi unge blander sig i sager der, ifølge betjentene, er dem uvedkommende:

Politiassistent: Problemet er at de hænger sammen i de her grupper. Det er ligesom om de skal forsvare hinanden. Så når vi for eksempel tager kontakt til én og vi vil anholde ham føler de andre det ligesom en pligt for dem at de skal svine os til, for at de skal vise sig overfor ham der bliver anholdt, at de støtter ham.

Hvorfor føler den ene unge at den anden unges sag også er hans egen? Iben Jensen beskriver i sin bog ”Interkulturel Kommunikation” (Jensen 2001), at unge med anden etnisk baggrund end dansk repræsenterer **mere** end sig selv. De er bærere af en form for ”ydre solidaritetsfølelse”, der spænder bredt over gruppen af etniske unge generelt.

I arbejdet med undersøgelsen har det været tydeligt, at konsekvensen af denne ydre solidaritet er, at de unge er tilbøjelige til at føle sig ramt eller truffet når nogen taler nedsættende om den eller de grupper, de identificerer sig med. Med andre ord kan man altså sige, at de unge i eksemplet på solidarisk vis forsvare ikke kun deres venner, men også sig selv. På den måde bliver et angreb på en enkelt af de unge til et angreb på hele gruppen i og med at de tilknytnings- og følelsesmæssigt er en del af en større gruppe (Jensen 2001).

Blandt de unge i undersøgelsen er der tilsvarende en stor grad af sammenhold og fællesskab, som gør at de unge føler sig forpligtede til at involvere sig. De unge beskriver selv, at det er nødvendigt for dem at forsvare deres familiemedlemmer og venner, hvis de har problemer – hvad enten dette er med politiet eller i andre sammenhænge. De unge fortæller med respekt om personer, som på bedste vis ”er der for deres venner”, og det er tydeligt at disse nyder respekt og status i det interne hierarki blandt de unge. Dette sammenhold hænger til dels sammen med at de unge til daglig omgås i det man kan forstå som et skæbnefællesskab baseret på fælles erfaringer fremkommet ved at skulle navigere igennem og forholde sig til to kulturer, flersprogethed og fremmedhed (Røgilds 1998).

Opsamling

Generelt om situationer hvor politiet uden angivelse af årsag kræver identifikation udleveret af de unge, eller hvor de unge intervenserer i politiets arbejde, kan vi derfor konkludere, at:

- Politiet sjældent informerer etniske unge om årsagerne til at de bliver stoppet og bedt om at vise identifikation.
- De unge er irriterede over ofte at skulle udlevere deres personlige oplysninger.
- De manglende forklaringer opfattes som udtryk for at politiets indsats er ubegrundet, hvilket leder de unge til at opfatte politiets indsatser som chikane.
- De unge får svært ved at respektere politiets arbejde, og anerkender ikke automatisk politiets magt og autoritet.

2.3. Sammenfatning om rutineprægede møder

- Møderne mellem unge fra de etniske minoriteter og politi er ofte rutineprægede i det de ender uden videre handling i form af bødeforlæg eller anholdelser. Disse møder er dog ofte karakteriseret ved uoverensstemmelser og verbale konflikter, der følger helt rutineprægede mønstre. En fast bestanddel af de rutineprægede møder er diskussioner om både de unge og politiets pligter og rettigheder.
- Disse møder er præget af en ekstrem opmærksomhed på ”de andres” tilstedeværelse i det offentlige rum. Endvidere er den daglige omgang imellem unge og politi præget af fælles mistillid, modvilje og konfliktprægede holdninger.
- For både unge fra de etniske minoriteter og politi er deres rutineprægede møder blevet så dagligdags, at begge parter har svært ved at se ud over det umiddelbare modsætningsforhold.
- Politiet reagerer ofte på hvordan unge fra de etniske minoriteter opfører sig i det offentlige rum selvom der ikke er foretaget ulovlige handlinger. Politiet henvender sig oftest til de etniske unge i byen, på gaden og når de unge kører i bil, og disse møder har ofte en adfærdregulerende karakter.
- De unge anerkender ikke automatisk politiets magt og autoritet, hvorfor de ofte i dagligdags møder med politiet stiller spørgsmålstejn ved deres anvisninger og afgørelser. Politiets manglende konkrete anerkendelse af ”ulovlighed” (for eksempel i form af bøder), fremstår for de unge som bevis på at politiets indgriben ofte er etnisk begrundet chikane.
- Helt grundlæggende er det et problem, at de unges tillid til politiets upartiskhed er så lav selv i dagligdags møder med politiet. Dette fremstår i undersøgelsen som en spiral uden ende – jo mindre de unge opfatter politiet som en nødvendig samfundsinstitution og jo mere de opfatter politibetjente som personlige forfølgere, desto mindre respekt har de unge for politiet og desto mere provokerer de samme.

Kapitel 3:

Anspændte møder

Dette kapitel tager udgangspunkt i konkrete observationer af anspændte møder mellem unge fra de etniske minoriteter og politiet. I modsætning til forrige kapitels forskellige typer af møder, er disse anspændte møder generelt set karakteriseret ved at finde sted mellem grupper af unge og grupper af politifolk, hvor begge parter hidser sig mere og nemmere op. Derfor ender de anspændte møder også oftere med bøder og/eller anholdelser.

Idet de anspændte møder ofte er hektiske forløb, er der flere reaktioner, modreaktioner og handlinger, vi må forstå og forklare. I det følgende vil vi derfor beskrive to sådanne situationer og de handle-mønstre og reaktioner, der karakteriserer disse to. I kapitlet illustreres således hvordan mistillid, modvilje og konfliktprægede holdninger de to parter imellem forstærkes, bekræftes og reproduceres i anspændte møder mellem grupper af politifolk og grupper af unge. De to situationer har vi kaldt:

1. Forsvarsmekanismer og faste mønstre.
2. En voldsom episode mellem grupper af unge og grupper af politi:
 - a. Når indblanding fører til anholdelse.
 - b. Når politiet fra forskellige afdelinger reagerer forskelligt.
 - c. Når unge og politi provokerer hinanden.

Situation 1 er karakteriseret ved at være præget af nervøsitet i mødet og de to parter forfægtelse af og krav om respekt. Det medfører en stor grad af anspændthed i møder, der finder sted mellem etniske unge og politifolk, og som forstærkes, når de møder hinanden i grupper. Det er typisk for disse situationer, at begge parter forsvarer sig ved at falde tilbage i faste mønstre.

Situation 2 tager udgangspunkt i en voldsom begivenhed. Denne slags situationer er yderst sjældne. De er svære at kontrollere for alle involverede og ender derfor ofte i voldsomme sammenstød. I

disse situationer vil man kunne genkende elementer fra alle de rutineprægede møder. Undersøgelsen viser at de eskalerede konflikter spiller en stor rolle i både politifolkenes og de unges bevidsthed – de er øjeblikke der fastholder, forstærker og cementerer de indbyrdes fjendebilleder og holdninger til hinanden, ofte flere år frem i tiden.

I det følgende gennemgås konkrete, observerede situationer, og i hvert enkelt tilfælde beskrives hvilke handlinger, reaktioner og modreaktioner, der optrapper eller understøtter modsætningsforholdet og de konfliktfyldte opfattelser hos begge parter.

3.1. Forsvarsmekanismer og faste mønstre

Dette afsnit skal belyse de mekanismer, der går i gang, når politiet møder de unge i grupper. To emner vil blive behandlet i det følgende. Det første emne drejer sig om politiets forventninger om ballade. Det andet emne drejer sig om parternes faste reaktionsmønstre i forhold til hinanden. En forværende faktor, og den grundlæggende dynamik i disse situationer, er at der på grund af antallet af både unge og politi, som ikke kender hinanden, opstår en anspændthed og nervøsitet fra politiets side i forhold til hvad de unge kan finde på, og en udfordrende attitude fra de unges side.

Situation 3.1: Mange unge i byen møder mange politifolk

De unge er på vej ind i en computercafe inde i hjertet af København. De er ivrige efter at komme ind og maser sig igennem, men er lidt for mange i døren, hvorfor de vælter ind. Manden ved disken råber *"hey, hvad er det for en måde at opføre sig på!"* og de svarer igen med et *"slap dog af mand"*. Han spørger om de vil have maskiner eller ej, om de vil spille eller hvad. Det vil de, men de står og mundhugges på en måde der ender med at medarbejderen forlanger en undskyldning. *"Okay, er det en undskyldning du vil have, så undskyld"* er der én der siger, men så er der en anden der siger *"jeg vil skide på dig og den undskyldning, mand"*. Nu kører tingene helt op, og medarbejderen truer med at tilkalde politiet, hvilket de unge siger at han da bare kan gøre. Til sidst går de unge udenfor, og så er politiet allerede til stede med to patruljevogne, der holder oppe foran computercafeen på fortovet med blinkende lygter.

De unge bliver bedt om at blive hvor de er, og imens er der én af betjentene, der går ind for at snakke med medarbejderen. Han kommer ud og siger at de unge skal gå derfra. De unge vil gerne forklare sig, men kan ikke komme til orde – betjentene virker ligeglade med deres version af hændelsesforløbet og insisterer på at computercaféen, som en privat virksomhed, har ret til at sige at de unge er uønskede og at de derfor skal forlade stedet. De unge bliver bedt om at udlevere identifikation, hvilket de protesterer imod – de vil gerne vide hvad de har gjort galt før de vil identificere sig. Der har nu samlet sig yderligere to civile patruljebiler og en hundepatruljevogn. De unge griner lidt af hundene og kalder dem "søde små hvalpe" og det ender med at politiet mister tålmodigheden og stiller alle de unge op på rad og række med ansigterne mod muren hvorefter de kropsviser dem. Hundene er ude, lygterne blinker og folk samler sig for at kigge på. De unge protesterer og kan ikke forstå hvad politiet tilbageholder dem for. Politiet på sin side argumenterer stadig med én, der ikke har fast bolig og derfor skal med på stationen. Resten får lov at gå.

Som vi har pointeret i de foregående eksempler er det karakteristisk, at de unge protesterer mod politiets indgriben og vægrer sig mod at udlevere identifikationspapirer. Politiet, på den anden side, reagerer på at de unge vil diskutere både politiets vurdering af sagen og kravet om forevisning af ID, og at de dermed stiller spørgsmålstegn ved politiets afgørelse, myndighed og autoritet. I nogle tilfælde – som her – kører konfrontationen dog længere end til diskussionerne omkring hvem, der ikke gjorde hvad og hvorfor, og ender med den mere direkte manifestation af magt, hvor de unge bliver stillet med ansigterne mod muren. Hvorfor sker det? For at kunne besvare det spørgsmål har vi opstillet følgende punkter:

- a. De unges opførsel provokerer eller skræmmer medarbejderen i computercaféen, som tilkalder politiet.
- b. Politiet ankommer med forventninger om urolige ballademagere, og møder talstærkt op til computercafeen med udrykning på patruljebilerne.
- c. De unge bliver usamarbejdsvillige og prøver at latterliggøre politiet.
- d. Politiet stiller de unge op på række.

Ad a) De unges opførsel provokerer eller skræmmer medarbejderen i computer-caféen, som tilkalder politiet

Der er to ting, der er meget iøjnefaldende, hvis ikke iørefaldende, når man oplever hvordan de unge i undersøgelsen optræder i det offentlige rum. De går ofte mange sammen, og de larmer – jo flere

(og jo yngre), desto mere larmende. Når den støjende adfærd kombineres med at de har en anden etnisk baggrund end dansk og er unge mænd – altså kombineres med etnicitet, alder og køn – så virker adfærden mere truende på folk, der ikke kender eller har omgang med grupper af unge mænd fra de etniske minoriteter. Det væsentlige i denne forbindelse er, at mange almindelige borgere opfatter de unges udtryksformer som truende og i mange tilfælde angstfremkaldende, selvom det ikke altid er hensigten fra de unges side.

Undersøgelsen viser yderligere, at de unge på grund af deres livsstil, tøjstil og opførsel ofte oplever at blive misforstået og tolket som truende. Den generelle ”angst” for grupper af etniske unge har en stærk påvirkning på disse unges selvopfattelse og opførsel i det offentlige rum. På den ene side kan den støjende adfærd blive en måde at gøre krav på et offentligt rum, som de ikke er sikre på at de har ret til at være i, mens de på den anden side oplever at kunne gøre hvad der passer dem. Resultatet er ofte at der skabes en uoverkommelig distance mellem dem og omverdenen, som de heller ikke selv ønsker, endsige forstår. Som i det ovenstående tilfælde med medarbejderen i computercafeen, reagerer de unge ofte skarpt på andres reaktion på dem. Den larmende, ofte provokerende, opførsel kan derfor ses som en reaktion på de unges daglige oplevelse af at være uvelkomne i diverse klubber, svømmehaller, sportshaller og i forbindelse med andre fritidstilbud – en tilsyneladende ond cirkel mellem eksklusion og (selv)ekskluderende opførsel. I tilfældet med computercaféen er adfærden medvirkende til at politiet ankommer i stort antal.

Ad b) Politiet ankommer med forventninger om urolige ballademagere, og møder talstærkt op til computercafeen med udrykning på patruljebilerne

Idet de unge kommer ud fra computercafeen, møder de flere politibiler, som allerede holder og venter på dem. I lyset af hvad de unge opfattede som en mindre uoverensstemmelse mellem dem og medarbejderen i computercaféen, virkede dette overraskende og voldsomt. Politiet derimod reagerer på en anmeldelse fra computercafeen. Ofte når patruljer bliver sendt af sted på akutte opgaver, er de informationer de får fra vagthavende sparsomme og kortfattede. Betjentene ankommer derfor, som i dette tilfælde, til steder de er sendt ud til med en klar forventning om at møde urolige ballademagere. Idet de unge kommer ud på gaden, forventer politiet derfor på forhånd en konflikt. Undersøgelsen peger på en tendens hos politiet til at regne med ballade, når anmeldelser drejer sig om ”indvandrere” eller ”andengenerationsindvandrere”. Betjentene i undersøgelsen påpeger yderligere, at de selv reagerer skarpere på henvendelser angående ”indvandrere”:

Politiassistent: Der er en forstærkende effekt i hele den her problemstilling: ”Hov, vi må hellere passe på, vi må hellere sende en patrulje mere” ... ”hey, vi kigger også lige med, hvis nu der sker noget”. Det hele har en selvforstærkende spiral – det tror jeg på – når jeg får en melding som vagthavende, der siger, at der er problemer med nogle 2.g’ere, så tænder der allerede nogle alarmklokker hos mig.

Den automatiske måde at møde op til problemer vedrørende etniske unge forstærkes af politiets oplevelse af at lige præcis disse unge altid forsvarer hinanden. Dette behandlede vi i forrige kapitel, og her bliver det en faktor, der yderligere forstærker politiets behov for at manifestere sig talstærkt. Eller sagt på en anden måde: Jo flere 2.g’ere politifolk forventer at møde, desto mere forberedte er de på problemer og modstand.

Ad c) De unge bliver usamarbejdsvillige og prøver at latterliggøre politiet

På samme måde som politiet forventer modstand, reagerer de unge ofte meget hurtigt og skarpt på politiet. Derfra skal der ikke meget til, før kommunikationen kører af sporet. Når den gør det, som tilfældet var ved computercafeen, bliver den rutineprægede forhandling omkring identitetspapirer forstærket i en proces, hvor begge parter provokerer og provokeres.

De unge reagerede i situationen blandt andet ved at gøre grin med det store politiopbud – efter deres opfattelse var det ”fuldkommen tåbeligt” at sende så mange betjente ud til et skænderi mellem dem og en medarbejder i en computercafé. Paradoksalt nok virkede de mange betjente i sammenhængen modsat intentionen. I stedet for at blive en magtdemonstration, opfattede de unge det som en demonstration af at politiet var bange for dem, og at de ikke havde andet og mere seriøst arbejde at lave. Hvis politiet sender så mange vogne, betjente og hunde for at klare en situation med 10 unge i alderen 17 til 22, så må det være fordi politiet er bange for dem. Det giver en følelse af magt, og en fornemmelse af at man – blot fordi man tilhører en etnisk minoritet – sammen med sine venner kan udfordre politiets magt og autoritet.

Samtidig er mange af de unge, som omtalt, meget bevidste om hvor langt de kan gå i deres udfordring og provokation af politiet. I tilfældet her kaldte de politihundene for ”søde små hvalpe”. De ved godt at politiet ikke kan anholde dem for den slags kommentarer, eller for at grine af politiets måde at spørge på, eller for at spytte på gaden i nærheden af en politimand. Dette viser også, at de unge trods en grundlæggende mistillid til politiets objektivitet alligevel godt véd, at der er grænser

for hvad politiet kan og må, samtidig med at de kører meget bevidst på disse grænser for at provokere politiet til at miste besindelsen. De unge kan ikke umiddelbart gøre noget ved at der er en så overvældende politistyrke tilstede, men de kan gøre alt for at betjentene skal blive så irriterede som muligt – velvidende, at betjentene ikke umiddelbart har hjemmel til at anholde dem. Disse handlinger bliver dermed måder at forhandle følelsen af marginalisering, men resultatet er ofte at handlingerne er med til at forstærke marginaliseringen, fordi politiet bliver mere irriterede og opmærksomme på de unge.

Ad d) Politiet stiller de unge op på række

For de fleste politifolk virker de unges opførsel som latterliggørende og stærkt provokerende, og som en kilde til en gennemgribende følelse af afmagt. De véd godt, at de ikke kan skride ind med loven i hånden over for det, de oplever som provokerende og respektløs holdning til dem og deres arbejde. Undersøgelsen viser, at jo mindre respekt politibetjente møder, desto mindre sikre bliver de i mødet (f.eks. på om de bliver overfaldet). Denne fornemmelse af usikkerhed i mødet med grupper af etniske unge, udmønter sig i at de ofte forsøger at kontrollere situationen endnu mere kontant end i de dagligdags møder. Muligheden for dialog lukkes, idet betjente tydeligt vil manifestere overfor de etniske unge, hvem der bestemmer. Det vil sige at i anspændte situationer hvor betjente oplever ikke at være i fuld kontrol over et måske stort antal etniske unge, reagerer de med en tilsvarende større demonstration af magt.

Politiets modreaktion varierer, men ofte prøver de at begrænse de unges fysiske handlerum – eller sagt på en anden måde: Når politiet er usikre på hvad de unge kan finde på, gælder det for dem om at kunne kontrollere dem, og være sikre på at de står stille hvor de er. Dette vil sige at politiet enten lægger de unge ned, stiller dem op på række eller på anden måde pacificerer de unge. Det bliver dermed et spørgsmål for politiet om i disse anspændte møder at manifestere – fysisk og kontant – hvem der bestemmer. I dette tilfælde blev de unge stillet op på række.

De unges opfattelse af denne reaktion var, at politiets handling var respektløs og overdreven. Det afgørende for de unge var – ud over at politiet mødte så talstærkt op – at de ved at blive stillet op på række pludselig kom til at fremstå som kriminelle, uden at der, i følge dem, var sket noget. Én af de unge forklarede senere:

Ung (22 år): Så stod vi der på rad og række op ad en mur, mand, med bilerne pegende ind mod os, hundene var ude, udrykning på. Som om vi var kriminelle og alle folk der gik forbi gloede bare på os – virkelig som om vi var kriminelle!

For de unge er disse situationer med til at reproducere forestillingen om at politiet bevidst og diskriminerende træder på deres rettigheder, og gør alt for at ydmyge dem offentligt.

Opsamling

Generelt når politiet møder de unge i grupper kan vi derfor konkludere at:

- Politiet møder op med en forventning om modstand – jo flere unge fra de etniske minoriteter politiet forventer at møde, desto mere forberedte er de på problemer og modstand og desto mere talstærkt møder de op.
- Selvom politiets styrkedemonstrationer, når de møder talstærkt op, har til hensigt at vise de unge, hvem der bestemmer, var der under feltarbejdet tegn på at det undergravede de unges respekt for politiet.
- Fronterne og de sædvanlige reaktionsmønstre omkring identifikationspapirer trækkes hårde op, og både politiet og unge fra de etniske minoriteter bliver væsentlige mindre samarbejdsvillige. Ydermere forsøger både unge og politi at latterliggøre og ydmyge hinanden gennem provokationer og manifestationer af magt (eller modmagt).
- Anspændte møder befæster parternes indbyrdes konfliktprægede holdninger og handlinger.

3.2. En voldsom episode med grupper af politi og grupper af unge

I ovenstående så vi, hvordan daglige uoverensstemmelser og forestillinger lagde grundstenene til optrappede reaktioner hos både unge og politi. Hvis de daglige og rutineprægede møder er udtryk for politiet og de etniske unges konstante modsætningsforhold i latent form, så er nogle få af de anspændte møder udtryk for åben konflikt. Vi har valgt at beskrive en sådan observeret episode som efterfølgende er uddybet i interviews med de involverede unge og politifolk. Grunden til at vi beskæftiger os med den i sin fulde længde er, at konfrontationer som denne kommer til at spille en meget stor rolle i både politifolks og de unges bevidsthed. Det er episoder, der hele tiden refereres

tilbage til, og som installerer sig som ”endegyldige sandheder” og beviser på hvordan ”de andre” i virkeligheden ”er”. Samtidig spiller næsten alle de tidligere dynamikker sig ud i denne situation.

I efterfølgende interview med både unge og politi fremgår det tydeligt, at begge parter forklarer deres reaktioner med henvisninger til tidligere negative oplevelser. Der er dog en interessant forskel: De unge får i en sådan situation mulighed for at afreagere for tidligere oplevede nedværdigelser. Betjentene reagerer forskelligt alt afhængigt af deres tjenestemæssige baggrund: De betjente, der *personligt* kender mindst til de unge reagerer skarpest og på den mest konfliktprægede måde. Dette peger frem mod en af undersøgelsens vigtige pointer: Et personligt kendskab mellem politi og de unge virker konfliktdæmpende i forholdet mellem de to parter, jævnfør møderne med nærpoliets betjente, som vi behandler mere indgående i næste kapitel.

Baggrunden for situationen er en politiaktion med to civile patruljer og to almindelige patruljevogne. Aktionen foregik i de unges boligkvarter. Politiet tog afsted fra stationen for at anholde tre unge med etnisk baggrund, der alle havde været involveret i et voldeligt overfald. Politiet ankommer en eftermiddag til boligkvarterets center, hvor de regner med at finde de unge, anholde dem cirka samtidig og køre igen. Imidlertid fører den ene af anholdelserne tre andre anholdelser med sig, og situationen eskaleres, så der efter en time er over 10 patruljevogne, over 50 betjente samt hundepatruljer på stedet. Men hvad skete der egentlig? For at kunne forstå det har vi delt den ene times hændelsesforløb op i tre mindre hændelser, der hver især på hver deres måde påvirkede det dramatiske forløb, og som i det følgende vil blive belyst og forklaret:

- a. Når de unges indblanding fører til anholdelse.
- b. Når unge og politi provokerer hinanden.
- c. Når forskellige del af politiet reagerer forskelligt.

Ad a) Når de unges indblanding fører til anholdelse

I dette afsnit skal vi se på hvordan situationer eskaleres, når de unge, i ophedede situationer, blander sig i politiets arbejde. Tidligere gennemgik vi en situation, hvor nogle unges indblanding irriterede politiet, men ikke førte til andet end diskussion. Her fører det til gengæld til en anholdelse. Men hvorfor?

Situation 3.2.a: Den ene anholdelse fører til den næste... (fortsættes)

To betjente er gået ned til Spillehallen og så sker der noget – der er pludselig 4 betjente lige udenfor Netto. De har anholdt Nizwar på 19 år, og noget der ligner håndgemæng bryder ud. Hans lillebror Amir på 17 år prøver at lægge sig imellem Nizwar og de betjente der har fat i ham – mens han råber at de ikke skal skubbe til hans storebror. Der kommer flere betjente til, som lægger sig imellem de to brødre – der bliver skubbet og hoppet rundt. Jeg (forskeren) flytter mig lidt væk og én af de andre unge siger ”nu er jeg den, der er smuttet, mand, jeg skal ikke også nippes” og så er han væk. Der er nu tre betjente på Amir alene – de får trukket ham til side imens tre betjente skubber af sted med Nizwar. Han råber til Amir, at han skal lade være, at han går med og at det er okay. Amirs fire venner begynder også at diskutere med betjentene og står tæt på dem, men efter et minuts tid har betjentene fået dem på afstand. Amir er nu kølet ned, men de tre betjente vil stadig have ham med hen til bilen. De står og diskuterer frem og tilbage, og Amir bliver ved med at gentage ”jeg skal nok gå med, okay?”. Idet de tre betjente går afsted med Amir begynder en af hans venner at råbe rigtig højt op om at Amir ikke har gjort noget. Han følger efter dem og råber. De andre tilstedeværende skuler lidt og står med hænderne i lommerne og kigger.

Ved efterfølgende interview fremgår det, at Amir i situationen blander sig, fordi han véd at hans bror hidser sig op, når han bliver anholdt. Diskussionen bagefter drejede sig for Amir om, at han ikke ville have håndjern på foran alle folk – han ville ikke udstilles offentligt, men fulgte gerne med. Betjentene havde imidlertid haft en helt anden opfattelse af situationen. De beskrev bagefter, at de så 15-20 unge samlet omkring dem; at de syntes at de unge gik alt for tæt på, samt at de følte sig i fare for at blive overfaldet. I situationen stod der reelt fire af Amirs venner tæt på betjentene, samtidig med at der var omkring 10 ”tilskuere” hvoraf 4-5 af dem var drenge under 10 år – og én af de unge valgte endda ”at smutte” for ikke selv at blive indblandet. Men de fire venner stod unægtelig meget tæt på og de ville alle sammen diskutere om Amir skulle anholdes eller ej. Det, sammenholdt med at politiet har set sig nødsaget til at skubbe til de unge for at få dem på afstand, spiller i denne anspændte situation direkte ind på betjentenes nervøsitet for de unges uforudsigelighed:

Betjent (54 år): Det er pissegrimt, ikke? Man kan intet gøre, ikke en skid. Så bad vi om noget assistance, for vi kunne godt se at nu var de så mange, at hvis de ville angribe os, så ville vi bare tabe.

Politiet er i kraft af deres arbejde nødt til at tage højde for at folk kan finde på hvad som helst – politiet må ikke tage for givet hverken at folk er ubevæbnede eller fredeligt indstillede. Der er dog en vigtig pointe her, nemlig den at en yngre betjent, som ikke tidligere havde arbejdet med disse unge, var ved at trække sin pistol, mens en betjent fra nærområdet overvejede at trække sin stav, men valgte at lade være da han vidste det ville optrappe situationen. Betjenten fra nærområdet vidste godt at de pågældende unge var drenge, der lige var kommet fra skole og gymnasium; han vidste hvem der var venner med hvem, og kendte dem alle ved navn og følte sig ikke truet i nær samme grad som den betjent der havde overvejet at trække sin pistol. På daværende tidspunkt havde den ældre betjent dog forladt stedet, hvor diskussionen med Amir foregik. Her fortæller den ældre betjent om episoden:

Jeg ved nu at [den yngre betjent], ja, han sagde bagefter ... han har ikke prøvet sådan noget før. Han er rimelig ny i tjenesten, han har ikke prøvet det der før, og han sagde bagefter at han havde været ved at trække sin pistol. Han var så skidebange, så han var ved at trække sin pistol og skyde. Bare op i luften, bare gøre et eller andet.

Den unge betjents første indskydelse om ”at trække sin pistol og skyde op i luften” virker umiddelbart som en voldsom reaktion som normalt betragtes som absolut sidste udvej. Derimod bevarer den erfarne betjent, selv i situationer hvor han føler sig presset, roen og overblikket. Forskellen i erfaring er medvirkende til at de to betjentes tolerancegrænser er vidt forskellige. Denne reaktion hænger sammen med at den yngre betjent hvder særlige forestillinger om hvad minoritetsunge kunne finde på. I politifolkenes bevidsthed er det altså *faren for* at blive overfaldet, der er altafgørende. Denne ”frygt” bliver særlig interessant set i lyset af hvordan de unge selv taler om politiet, og hvor deres grænse går i forhold til opførsel over for betjentene. De etniske unge i undersøgelsen understreger vigtigheden af aldrig at udøve vold mod politiet. En af de unge fortæller:

Ung (16 år): Det dumme man kan gøre det er at slå på en politimand, det kommer der ikke noget godt ud af.

Dette udsagn skal ikke tages til indtægt for at det aldrig ville kunne ske – men det er vigtigt at understrege, at de unge i undersøgelsen ofte i uformel snak snakkede om deres modsætningsforhold til politiet, men aldrig i termer der inkluderede, eller opfordrede til, vold. En politiaktion som den her nævnte skaber et rum, hvor de unge kan afreagere på politiet for tidligere oplevede nedvær-

digelser, men det er på langt mere subtile måder end direkte vold og overfald. Det drejer sig i højere grad om at obstruere politiets arbejde i det små, for eksempel i de mange situationer omkring identifikationspapirer. De unge prøver ofte at gøre en eventuel anholdelse så besværlig som muligt. Blandt andet lærer de unge hinanden at holde kroppen stiv på en måde, så politiet ikke kan få hænderne om på ryggen, når de vil lægge én i håndjern. Eller man kan som i det næste tilfælde få afløb for sin vrede ved at svine politiet til med ukvemsord:

Eksempel 3.2.a: (fortsættelse) ... og den næste anholdelse igen.

Idet de tre betjente går af sted med Amir begynder en af hans venner, Tom¹¹, at råbe rigtig højt op om at Amir ikke har gjort noget. Tom er oprørt over at politiet har anholdt ham og følger efter de to betjente der går med Amir over til deres politibil, som holder lidt afsides – på et sted, hvor der ikke er andre end forskeren, Tom og politiet. Tom diskuterer med de to betjente som beder ham om at gå. Men han er vred og rød i hovedet og meget oprevet, han står og råber til betjenten *”hvad fanden er du uden dit skilt og din fucking uniform – ikke en skid, mand, du er ikke en skid! Du er bare et skide pansersvin, med din fede uniform, hvis ikke du havde den så var du bare ikke en skid”*. Til sidst kommer nogle af Toms og Amirs venner og trækker ham væk fra stedet. Der er i mellemtiden ankommet en del politibiler til området, og de har samlet sig på en parkeringsplads. Tre minutter senere står Tom igen og råber højt til anden betjent inde på parkeringspladsen. Han råber pansersvin og jødesvin. På afstand ser forskeren at den pågældende betjent går hen til ham, lægger ham i håndjern og sætter ham ind i en bil.

Den samme handling – at råbe ukvemsord efter politiet – medfører i denne situation to forskellige reaktioner, der bagefter forvirrede den unge i forhold til hvad han måtte og hvad han ikke måtte overfor hvem. Men hvad er forskellen mellem i det ene tilfælde at blive bedt om at gå, og i det andet tilfælde at blive anholdt? Og hvad betyder det for de unges opfattelse af politiet? Den unges tilråb i det ovenstående eksempel er uacceptable for politiet og i begge tilfælde en klar overtrædelse af politivedtægten, hvilket ville give bødestraf hvis politifolkene handlede ’efter bogen’. Den betjent der anholdt Tom, understregede selv senere, at det var tilstedeværelsen af andre borgere, der gjorde udslaget:

¹¹ Tom er etnisk dansk men er en del af den undersøgte gruppe.

Betjent: Når det er overfor deres egne, så kan de sgu' ... sådan ved man at de opfører sig, men når der er dansk publikum eller hvad man sådan ... på et offentligt sted, ikke?

Der var imidlertid ikke særlig meget dansk publikum på stedet – til gengæld var der rigtig mange andre betjente, der overhørte den unges fornærmende bemærkninger. Derfor er det sandsynligt at betjenten handlede for at forsvare sin egen ære og status i forhold til disse andre betjente – at vise overfor sine kolleger at han ikke ville finde sig i at blive tiltalt på denne måde, og at han derfor ville markere overfor den unge, at der var en grænse.

I kapitel 2 beskrev vi, hvordan unge fra de etniske minoriteter ofte ville forsvare hinanden og derved for politiet fremstod, som om de skulle vise sig overfor hinanden i forhold til hvad de turde og ikke turde gøre overfor politiet. Politiet opfatter denne trang til at vise mod som et særligt irritationsmoment, og en væsentlig hindring af politiets arbejde. Situationen hvor Amir blander sig i sin brors anholdelse er ingen undtagelse. Her opstår der dog pludselig en parallel, hvor det viser sig, at også politiet naturligvis har reaktioner der afhænger af hvem de er sammen med.

Den enkelte betjent handler qua hans eller hendes individualitet forskelligt i forskellige sammenhæng. Politifolk har som individer forskellige holdninger og tolerancetærskler, forstået på den måde at betjenten tilpasser sine handlinger til den specifikke kontekst. Situationen og de sammenhænge en handling indgår i bliver altså afgørende for betjente i en given situation. Samtidig er betjentene omgærdet af en politikultur med egne normer, værdier samt specielle praksisser ("*sådan gør vi i politiet*"), som i en eller anden grad er med til at strukturere deres handlinger og hverdag. For eksempel er det vigtigt for politiets myndighed at betjentene, overfor offentligheden, fremstår som en enhed med ens uniform og fælles mål. Det store politiopbud i situationen oven for medfører at betjentens personlige grænser og tolerancetærskler bevidst eller ubevidst sættes til side til fordel for det "fælles bedste", det vil sige overfor gruppen og de fælles værdier.

At politiets grænser flytter sig alt efter kontekst er ikke en kritik af den måde politiet konkret skønner på. Snarere ønsker vi at påpege at der nemmere opstår konfrontationer i de situationer, hvor der er flere politienheder indblandet i samme aktion. I forhold til de unge er der mulighed for at dette skaber et *troværdighedsproblem*. I situationen kendte den unge udmærket den anholdende betjent, som var nærbetjent, og undrede sig efterfølgende over hans reaktion:

Ung (17 år): Når han er alene, er han bare flink, men jeg ved ikke hvad der gik af ham. Al hans fis med at vi er venner kan han da godt glemme nu.

For at opsummere episoden er der på dette tidspunkt foretaget fem anholdelser: De tre anholdelser, der oprindeligt var meningen, samt yderligere to. De betjente, der anholdt Amir og bad Tom om at forsvinde har tilkaldt forstærkning. Derfor strømmer der på dette tidspunkt flere og flere politibiler til stedet med fuld udrykning. Efter ganske kort tid er der over 10 politibiler og over 50 betjente, hvoraf de fleste har samlet sig i en stor gruppe på en parkeringsplads. Det er fra denne samlede flok af betjente at de næste episoder udspringer.

Ad b) Når unge og politi provokerer hinanden

Som vi har set forværres eller optrappes mange situationer, hvis de unge eller politiet fornemmer at deres autoritet eller respekt er blevet udfordret. Som det næste uddrag illustrerer, hænger dette ofte sammen med forskellige opfattelser af et bestemt territorialt område, og hvem der har ret til at være hvor.

Situation 3.2.c: provokationer og udfald

Ramel på 15 år og forskeren står på hjørnet ved centeret. Der er en politibil mellem dem og hundene, som er lukket inde og som har stået og gøet uafbrudt den sidste halve time. Fire drenge på omkring 7-9 år står og kigger på, og har lige snakket interesseret med en lidt ældre betjent, lige op ad den samme bil. Han er nu gået, og så står de bare og kigger. En ung og meget bredskuldret betjent bryder ud af den store gruppe betjente, der står sammen grinende og småsnakkende på parkeringspladsen, går hen til drengene og siger brysk med høj stemme: *"Så kan I godt smutte hjem, små drenge, I skal sgu' ikke stå og genere mine hunde, skrid så, der er ikke noget for jer her, skrid!"*. Drengene trækker sig lidt tilbage og siger at de ikke gør hans hunde noget. *"I generer dem sgu. Skrid så hjem"*, siger han vredt, hvorefter han vender sig mod Ramel, som står lige ved siden af mig og siger til ham *"og dig lille dreng, du kan også godt skride hjem"*. Han siger *"lille dreng"* rigtig tydeligt og med en stemme som man taler til en 4-årig. *"Jeg er sgu' ikke nogen lille dreng"*, siger Ramel – det er tydeligt at bemærkningen rammer. Han prøver at gå tættere på, og betjenten siger *"du har ikke en skid at gøre her, lille dreng"* og Ramel siger *"jeg har ret til at være her, jeg bor her, det er sgu' vores center"*. Betjenten træder et skridt frem og siger hurtigt *"Hvad sagde du? Siger du det er jeres center? Når jeg*

siger til dig du skal gå, så har du fandeme bare at skride". Vi trækker os tre skridt tilbage og betjenten går tilbage til gruppen.

Dette var ikke det eneste tilfælde i løbet af den samlede episode, hvor den slags bemærkninger fløj fra betjent til ung og tilbage igen. Det var gentagne bemærkninger, hvorpå både unge og politi fik afløb for frustrationer, irritationer og vrede over modpartens tilstedeværelse og opførsel. I eksemplet med Ramel bliver udvekslingen endnu mere intens af at betjenten understreger, at Ramel ikke har noget som helst at skulle have sagt. Der er ikke noget, der er "hans center". Som betjenten på nedladende og aggressiv vis gør opmærksom på, er det politiets formelle og eksklusive ret at definere rammerne for, hvad der foregår i et hvilket som helst offentligt rum, men de unge gør hele tiden op med eller udfordrer denne ret. Det hænger sammen med at en stor del af de unges identitet – som unge mænd tilhørende etniske minoriteter og med gentagne oplevelser af ikke at høre til – synes at være koblet sammen med evnen til at kunne kontrollere det område, hvor de bor. Når politiet bortviser de unge fra et område de mener de har ret til at være i – i modsætning til alle de andre steder hvor de bliver vist bort fra – udfordres dermed et afgørende identitetsbærende element. For nogle politifolk drejer det sig derimod om at markere politiets magt og autoritet, og i områder hvor de oplever at denne magt og autoritet er udfordret, sættes den igennem med størst mulig styrke. Én af politifolkene fra aktionen sagde bagefter:

*Politiassistent (28 år): For mig er det meget vigtigt at få sat den streg op at politiet er der, fordi at det er os der bestemmer dernede. Så for mig er det meget vigtigt at det ikke bare er denne ene gang, at vi gør det på denne måde - at det bliver **hver** gang at der bliver ballade - for det kan ikke være rigtigt at man ikke kan komme i et område. At man ikke kan tillade sig som politimand at komme i et område i Danmark bare fordi man er politimand, det synes jeg simpelthen er...*

Forsker: Men oplever du, at du ikke kan komme dernede nu, er det sådan at hver gang I kører derned så bliver der ballade?

Politiassistent: Mmmm, nej.

Politiassistenten knytter en direkte linje fra den voldsomme episode til at politiet slet ikke kan komme i det pågældende område. Men det der pludselig kommer til at fremstå som et faktum for politiassistenten er ikke tilfældet – politiet kommer i det pågældende område til daglig og uden problemer. Denne slags anspændte situationer kommer for politiet til at fremstå som en sandhed om bestemte områder og bestemte grupper unge: Den usædvanlige og voldsomme episode kommer til at stå som det sande

udtryk for hvordan de etniske unge ”virkelig” er, og hvor ukontrollerbare, uberegnelige og særligt farlige og problemfyldte de er, især i grupper og især i deres egne nærområder.

Som vi skal se i det følgende, er dette en gensidig dynamik. Efter disse voldsomme episoder kommer politiet til at fremstå stereotypet racistiske og magtmisbrugende i de unges opfattelse, hvorved politiet fastholdes i et skarpt modsætningsforhold til de unge.

Ad c) Når politiet fra forskellige afdelinger reagerer forskelligt

I det følgende beskriver vi en situation hvor der – som i tilfældet med Tom – er meget stor forskel på forskellige betjentes måder at reagere på. Forskellene afspejler hvilke typer af reaktioner der, fra politiets side, er sikre på at lede til konflikt af voldelig karakter.

Situation 3.2.b: En samtale eskalerer til brug af fysisk magt

Søsteren til de to anholdte brødre, Nizwar og Amir, kommer gående hen til politibetjentene for at snakke med en nærbetjent fra området. De står fredeligt og snakker, hvorefter brødrenes mor, far, endnu en lillebror på 15 år og søsterens mand Tazeem i 20’erne kommer for at snakke med. De står og snakker stille midt i gruppen af 50 betjente, da den højeste af betjentene bryder ind og spørger faren højt: *”Er det dig der er faren”*, hvorefter han råber til de andre at de godt kan skride, *”for så er det faren vi skal snakke med og ingen andre”*. Han skubber lillebroren i brystet og siger *”I kan godt skride”*, og tre andre betjente bakker ham op. Nærbetjenten tager ikke del i dette, hvorimod én af betjentene også skubber til faren, hvilket får hans søn til at gå helt fra den. *”I skal ikke skubbe til min far”* råber han flere gange, mens han forsøger at komme forbi betjentene, som skubber dem alle sammen længere og længere bagud. Pludselig går det stærkt. Betjentene skubber til de mandlige familiemedlemmer, mens nogle andre fører kvinderne væk fra stedet. Tazeem vil væk fra betjentene men den betjent, der startede med at bryde ind i samtalen, lægger sin arm om halsen på ham og låser ham. I løbet af to sekunder er der fire betjente over ham – de får hans arme om på ryggen, det ser ud som om han får et knæ i ryggen og en betjent står og slår ham gentagne gange et sted på overkroppen. De slæber ham hen af jorden i armene, som nu er bag på ryggen, med maven mod asfalten og fødderne svævende et stykke over jorden. Alle er begyndt at råbe og flere betjente råber, at alle der står i nærheden skal skride hvis de ikke har noget at lave der.

I det konkrete tilfælde var det tydeligt, at politifolk fra forskellige enheder reagerede på forskellig vis. En ellers fredelig og kontrolleret situation udvikler sig fordi en betjent fra hundeafdelingen blander sig i en samtale mellem en nærbetjent og familiemedlemmerne, som nærbetjenten tilsyneladende har en god dialog med. Forskellen udspringer af at hundepatruljer ofte bliver sendt ud til uroligheder og optøjer. Det er en specialenhed indenfor politiet, der ofte bliver indsat i ”yderste nødstilfælde” når tingene spidser til, og de har derfor en anden måde at reagere på end for eksempel nærbetjente.

For de unge fremstår politiet som én enhed – de kender nogle få betjente ved navn, og nogle få af udseende. De unge ved ikke nødvendigvis om en betjent kommer fra en hundepatrulje eller en anden politikreds, selvom rygterne om bestemte afdelinger og kredse løber hurtigt. Gruppen af unge i undersøgelsen var for eksempel overbeviste om at en lille gruppe af kronragede politibetjente i en nærliggende politikreds var, hvad de kaldte ”nazi-sympatisører”, heriblandt de fire betjente, der skubbede rundt med familien.

Nogle af de mere erfarne nærbetjente udtrykte bagefter overraskelse over at der var blevet sendt så meget forstærkning, som efter deres vurdering var overdrevet og ude af proportion med situationen. Nærpolitiet oplever imidlertid at det er dem, der bagefter skal leve med de unges reaktioner og efterfølgende mistillid til og afstandtagen fra politiet som sådan. En af de unge fra området fortalte efter den voldsomme episode, at den slags store politiaktioner havde været dagligdag på et tidspunkt og at tingene altid gik over gevind. Og at de unge altid tog hævn om aftenen og natten ved at smadre ruder, sparke døre i stykker og øve generel hærværk. En uge efter denne aktion blev der øvet omfattende hærværk mod en af nærpolitiets biler.

Det vil sige at når politiet vælger eller skønner det er nødvendigt at sætte hårdt mod hårdt, fører dette ofte til en generel optrapning af det konfliktfyldte forhold, der forstærker de negative aspekter i forholdet parterne imellem.

Opsamling

Generelt om de voldsomme episoder kan vi derfor konkludere at:

- Både politiet og de unge ser bort fra eller ignorerer de til dagligt ofte venskabelige relationer og begynder at betragte den anden part på stærk negativ vis.

- Politiet og de unge genfortæller historier om eskalerede og voldsomme episoder i lang tid bagefter, og bekræftes dermed i, at forholdet mellem de to parter er et modsætningsforhold.

3.3. Sammenfatning om anspændte møder

- En lille men betydningsfuld del af møderne mellem unge fra de etniske minoriteter og politi er anspændte og leder til handling i form af bøder eller arrestationer. Disse møder er optrappe og finder ofte sted når mange betjente møder mange unge.
- De rutineprægede reaktionsmønstre omkring identifikations-papirer og diskussion om politiets afgørelser eskalerer konflikterne nemmere og hurtigere, når der er mange politifolk og mange unge tilstede. I disse situationer forsøger begge parter at latterliggøre og ydmyge hinanden gennem provokationer og manifestationer af magt.
- Politiet virker i disse møder nervøse for hvad de unge kan finde på, og er bange for at de unge potentielt kan finde på at overfalde dem. De unge på deres side udnytter disse situationer som muligheder for at få afløb for deres frustration overfor politiet, oftest i form af verbale tilsvinger.
- De anspændte møder spiller en stor rolle i både politifolks og unges bevidsthed i lang tid efter en voldsom episode. Det er episoder der fastholder, forstærker og cementerer deres indbyrdes opfattelse af hinanden som henholdsvis racister og kriminelle uromagere. På denne måde kommer de voldsomme episoder og åbne konflikter til at danne en overordnet ramme for forståelsen af modparten.

Kapitel 4:

Faktorer af betydning for møderne

Med baggrund i konklusionerne fra forrige kapitel, vil vi nu tematisk gennemgå hvilke faktorer undersøgelsen har identificeret som særligt betydningsfulde for forståelsen af konfliktfyldte møder mellem etnisk minoritetsungdom og politi.

I de foregående kapitler analyserede vi de unges og politiets praksis, og vi gennemgik konkrete situationer, hvor der potentielt var mulighed for konflikt mellem etniske unge og politi. I det følgende vil vi analysere en række faktorer, som direkte eller indirekte påvirker mødet mellem de unge og politiet.¹² Ifølge kriminologen Peter Kruize (1995) er både de unge og politiet præget af specielle former for mentale strukturer¹³ – det vil sige forestillinger, myter, fortællinger og lignende, der præger deres indbyrdes syn på hinanden. For politiet er disse mentale strukturer en del af politikulturen, og for de unge er det en del af deres subkultur. Vi vil endvidere se på ligheder og forskelle de to kulturer imellem, og hvordan disse påvirker mødet. Vi har på baggrund af analyserne i det foregående kapitel identificeret en række betydningsfulde faktorer:

1. Viden og uvidenhed
2. Politi: institution og organisationskultur
3. Etnisk ungdom: forestillinger om rettigheder

¹² I denne forbindelse skal det nævnes, at nedenstående faktorer ikke giver et udtømmende billede af problemstillingen. Vores materiale viser dog at de udvalgte faktorer er af væsentlig betydning for mødet mellem politiet og de etniske unge.

¹³ Antropologen Annick Prieur (1999) beskriver i artiklen ”Maskulinitet, kriminalitet og etnicitet”, hvordan væremåder afspejler en inkorporering af den sociale verdens strukturer, som derved bliver til ens egne ”mentale strukturer”.

4.1. Viden om hinanden

I dette afsnit vil vi beskrive den viden eller mangel på samme, som politiet og de unge har om hinanden. Som tidligere nævnt har politiet og de unge en stor umiddelbar berøringsflade, men kendskabet er ofte karakteriseret ved at det er begrænset af det, der udspiller sig i selve mødet. Konsekvenserne af parternes viden om hinanden bliver, at parternes indbyrdes forhold bliver præget af fordomme, myter og halve sandheder.

De unges billede af politiet

I en nyligt udgivet rapport fra Center for Ungdomsforskning (CeFU 2002) konkluderes det, at politiet for mange minoritetsunge symboliserer en del af det danske samfund, som de på grund af deres etniske baggrund er afskåret fra. ”Det at være ung med anden etnisk baggrund handler ofte om at definere sig i modsætning til politiet” (CeFU 2002: 29). Dette hænger især sammen med en opfattelse af at politiet repræsenterer danskheden og alt det de unge i mange sammenhænge ikke er en del af. De etniske unge i både den tidligere og denne undersøgelse oplever, at politiet består af danskere, er til for danskere, og at de misbruger deres magt til at genere ’udlændinge’. Ikke desto mindre er de unge i daglige møder i stand til at differentiere mellem forskellige afdelinger inden for politiet, og de skelner mellem ”gode” og ”dårlige” betjente. Dette kommer tydeligt til udtryk i deres daglige positive omgang med lokalområdets politifolk, hvorimod de er mere kritiske overfor omgangstjenesten – det vil sige patruljerne – og i særlig grad overfor hundepatruljen, som de oplever at blive behandlet dårligst af.

For at belyse hvorfor de unge oplever, at forskellige afdelinger behandler dem forskelligt, beskriver vi her de unges syn på og forhold til disse tre forskellige politiafdelinger. Derudover vil vi diskutere hvilken betydning, den oplevede forskelligartede behandling har for mødet mellem politi og etniske unge.

Nærpolitiet – tillid og dialog

Undersøgelsen viser, at nærpolitiets indsatser i lokalområderne har en positiv effekt på de unge. Indsatserne i lokalområdet er primært koncentreret om at skabe tillid og dialog med de unge. Betjentene arbejder proaktivt og præventivt med langsigtede strategier, som tager udgangspunkt i de unge, deres familier og lokalområdet. Undersøgelsen viser, at de unge er meget positive indstillede over for betjentene i nærpolitiet. De kender mange af nærbetjentene ved navn, og det lykkes faktisk

nærpolitiet at skabe et tillidsfuldt forhold til de unge. Dette sker blandt andet, fordi betjentene opholder sig en del i nærområderne f.eks. i ungdomsklubber og sportshaller osv. Herigennem får nærpolitiet et godt kendskab til de sociale sammenhænge, som de unge færdes i. Her tænkes på familieforhold, fritidsaktiviteter, forhold til skole og sociale myndigheder¹⁴. Den (positive) kontakt til de unge bevirker ofte, at betjentene ifølge dem selv nyder stor respekt blandt de unge i lokalområdet.

Betjentene beskriver at det er utrolig vigtigt for deres arbejde, at de har en god relation til de unge. I mange tilfælde bruges de unge som ”informanter”, forstået på den måde at betjentene ofte udveksler informationer med de unge. Informationer, som ifølge betjentene er vigtige for at de kan opklare, og endda forebygge, kriminalitet i området. En af betjentene beskriver det selv således:

Nærbetjent (32 år): Det er utrolig vigtigt at vi får disse informationer, således at vi hele tiden har en finger på pulsen og derfor kan være med hvor det sker.

Den gode relation til de unge er altså essentiel for nærpolitiets arbejde, men den rummer det yderligere aspekt, at politiet skønner hvornår de vil gribe ind.¹⁵ En betjent beskriver det således ”Hvis vi skriver ham, bliver han eddikesur, det får vi ikke noget ud af. Du skal huske at vi jo også skal kunne tale med ham i morgen”. Der hersker altså et ”noget-for-noget” princip, som politiet oplever kommer dem til gode i deres arbejde. Betjentene understreger dog, at de unge ikke dermed kommer til tro, at de kan løbe om hjørner med politiet.

Omgangstjenesten – ad hoc løsninger

Omgangstjenesten, i daglig tale kaldet ”holdet”, det vil sige betjente som kommer ”udefra”, for eksempel betjente fra Helsingør eller København, har i et vist omfang til formål at arbejde på andre og mere ad-hoc prægede måder end nærpolitiet. Store dele af holdets daglige arbejde er koncentreret omkring reaktive indsatser, det vil sige at betjentene reagerer på henvendelser fra borgerne i

¹⁴ Særligt samarbejdet mellem skole, de sociale myndigheder og politiet – det såkaldte SSP- samarbejde – har en positiv effekt.

¹⁵ Politiets skøn, det vil sige de skøn der ligger til grund for politiets indsats, og som i stor udstrækning bliver udøvet af den individuelle betjent i det daglige arbejde, har været genstand for megen forskning (e.g. Holmberg 1999; Wasserman 1996; Cornell 1996). Forskningen viser, at politiets skøn har stor betydning for indsatsen, da den individuelle betjent har stor grad af frihed til at bestemme hvornår han eller hun vil sætte ind.

forbindelse med f.eks. husspektakler, indbrud, brand osv. Ifølge en del af betjentene bevirker dette, at de arbejder under et stort tidspres, og ofte må haste fra den ene opgave til den anden. Tidspreset medfører ifølge betjentene, at de ikke har tid til at indgå i dialog med de unge. Betjentene på "hold" kommer ofte ud for at løse en konkret opgave, hvorefter de skal videre til den næste opgave.

I disse situationer er betjentene sparsomt informerede ved ankomsten til gerningsstedet, og de reagerer ofte kontant og uden diskussioner. Denne måde at arbejde på får konsekvenser for de unges forhold til de betjente, der arbejder på "hold". De fortæller, at de oplever at blive behandlet anderledes når der kommer politi udefra, og at der især opstår problemer, fordi disse betjente skal vise nærpolitiet, at de har styr på de unge. At betjentenes kendskab eller mangel på samme får konsekvenser for deres omgang med de unge illustreres her i en diskussion mellem en betjent fra nærpolitiet (betjent A) og en kollega fra "hold" (betjent B):

Betjent B fortæller at han ikke kan lide en specifik ung, fordi han er en "lille irriterende rod som ikke er til at tale med". Betjent A fortæller at det er nærpolitiets opfattelse, at han er begyndt at slappe lidt af, og er blevet en rimelig god fyr. Betjent B ryster uforstående på hovedet og siger "det kan godt være at han er sød når du har fat i ham, men han er en nar når jeg møder ham". Hertil svarer betjent A, "det er nok fordi jeg kender ham, og han ved hvem jeg er. Jeg taler jo også tit sammen med ham". Betjent B svarer at "det er nok derfor".

En stor del af de interviewede betjente giver udtryk for at arbejdet på "hold" ikke kan være anderledes. Deres kontakt til de unge vil i sagens natur være sporadisk, så længe ledelsen prioriterer som den gør.

Hundepatruljer – når det går værst til

Undersøgelsen viser som tidligere nævnt, at der generelt blandt unge fra de etniske minoriteter er en udbredt og særlig negativ holdning til hundepatruljer. De unge oplever, at møder med denne afdeling ofte ender i konflikter eller diskussioner. De unge i undersøgelsen fortæller, at hundepatruljebetjente forskelsbehandler og chikanerer dem. Hvorfor oplever de unge så, at de generelt bliver behandlet hårdere af hundefolkene end af de øvrige politikorps? En tidligere betjent fra hundepatruljen forklarer her, hvad han mener, der er årsagen til denne oplevelse:

Hundefolkene [bliver] per definition sendt ud når tingene går galt. Det er nogle mennesker som ikke bliver handlingslammede, de er lidt mere barske end os andre. De gider ikke høre på så

meget pis, vel? De kører lige efter reglerne. Altså, der er ikke noget pis, hvis der bliver sagt hold kæft, så mener man hold kæft. Eller skrid, så mener man skrid, og hvis de ikke skrider så bliver de anholdt, der er konsekvens lige med det samme. (Tidligere hundemand, 39 år)

Hundefolkenes arbejde er organiseret på en sådan måde, at de ikke indgår i de daglige rutiner på de respektive politistationer. Dagligt arbejder de for sig selv, og bliver kun inddraget i tilspidsede og konfliktfyldte situationer. Hundepatruljen kan altså karakteriseres som en speciel enhed inden for politikorpset, i og med at de fortrinsvis arbejder med andre hundefolk og derfor i en eller anden grad fungerer isoleret fra de øvrige afdelinger inden for politiet som f.eks. nærpolti og omgangstjeneste. Kruize (1995) beskriver hvordan specialenheder ofte på grund af deres isolerede arbejdsforhold udvikler deres egne interne norm- og værdikodekser for acceptabel opførsel. Han forklarer, at disse normer og værdier kan medføre at betjentene udvikler en politikultur, der udspringer af et negativt farvet syn på de grupper de regelmæssigt er i kontakt med (Kruize 1995).

Den tidligere hundemand beskriver, at hundepatruljen arbejder ud fra nogle andre kodekser og tolerancegrænser end det øvrige politikorps, samtidig med at han erkender nødvendigheden af hundepatruljens arbejdsindsats.

Opsamling

Generelt om politiets afdelinger kan man sige:

- Manglende dialog nedbryder og forværrer forholdet til de unge.
- Forskellige afdelinger i politikorpset risikerer at trække på forskellig hammel i arbejdet med etniske minoriteter.
- Selvom hundepatruljen og omgangstjenesten er nødvendige for politiets arbejde, risikerer de at gøre nærpoltiets tillidsskabende arbejde sværere.

Generelt om de unges oplevelser af politiets afdelinger kan man sige at:

- De unge respekterer mest de nærbetjente, de kender ved navn.
- De unge skaber flest konflikter med for dem ukendte betjente.
- De unge kategoriserer hundepatruljerne som 'de værste'.

De unges mistillid til politiet

I det område undersøgelsen har fundet sted, er det ganske unge mennesker der oplever at have problemer med politiet, og det hænger ikke snævert sammen med om de unge har sager verserende imod sig:

Ung (17 år): Jeg er blevet frikendt for alt det, de har taget mig for [...] Min straffeattest er helt ren, og det er meget... chokerende at høre på... at tænke over, at når jeg har været på politistationen så mange gange, hvor de ikke kan tage mig for noget, fordi jeg ikke har gjort noget, og min straffeattest er helt ren [...]

Det er iøjnefaldende at etniske unge, hvis hverdag på linje med andre almindelige unge mennesker består af blandt andet skolegang og fritidsliv, forventer at blive stoppet af politiet. I den sammenhæng kan man tendentielt tale om, at der sker en utilsigtet kriminalisering af de etniske minoritetsunge, som ikke er kriminelle.

I forlængelse af sådanne erfaringer har gruppen af minoritetsunge generelt en gennemgribende mistillid til politiets upartiskhed. Der hersker en udbredt opfattelse af, at de under ingen omstændigheder får eller vil få en fair og lige behandling sammenlignet med andre unge. Det efterfølgende er en diskussion mellem en gruppe af unge omkring at skrive under på noget, når man har været til afhøring:

Ung 1: Det er det værste man kan gøre med politiet. At skrive under på ens eget papir.

Ung 2: De spørger, om du vil, og hvis du gør det, så er du på den.

Ung 3: Ja, hvis du underskriver, så ændrer de bare på dine papirer.

Ung 2: De siger "Jo, du har skrevet under på det."

Ung 1: Så kan de bruge det til noget i retten.

Ung 3: Det er meget dumt at skrive under på. De kan sagtens scanne den ind og skrive videre.

Ung 4: Hvad med navn og sådan noget, når de skal proppe papiret i?

Ung 1: Hvilket navn? Du har da underskrevet den. De skanner den. De printer den ikke ud.

Ung 2: Har du aldrig set, at der er plads. Der er altid sådan noget plads ned til, hvor din underskrift er, dér skriver de da bare videre.

Disse historier verserede med stor hyppighed i undersøgelsesperioden. De cirkulerer blandt de unge, og fremstår ofte som uimodsagte sandheder om et politi, der opleves som racistisk og uprofessionelt.

Politiets billede af de unge

At visse grupper inden for politiet er i risiko for at komme til at arbejde ud fra et stereotypet billede af unge med anden etnisk baggrund, er veldokumenteret inden for politiforskningen verden over (e.g. Choong 1997; Kruize 1995; Young 1991) og er i denne sammenhæng mindre relevant. Derimod er det relevant at se på hvilke konsekvenser det får for de individer, der tales om på denne måde. I daglig tale omtales gruppen af etniske unge mest som andengenerationsindvandrere (2.g'ere). Gruppen af 2.g'ere bindes for politiet sammen af, at de udseendemæssigt er anderledes end den øvrige befolkning (danskere), og at de er unge mænd mellem cirka 12 og 25 år, som ofte er stærkt kriminelle.

En konsekvens af at visse grupper indenfor politiet opererer med en sådan generalisering af etniske unge er, at den utilsigtet bliver til en slags rettesnor for hvordan politiet behandler de unge generelt. Generaliseringen risikerer at blive en integreret/indlejret opfattelse af de unge hos størstedelen af betjentene, uanset om de har mødt den adfærd eller ej.¹⁶ Specielt interessant bliver det i lyset af de samtaler, der fandt sted i den workshop undersøgelsen arrangerede for både unge og politi. Her fortalte en af de deltagende betjente, at han ikke havde mødt en 2.g'er som én af de etniske unge, der deltog i workshoppen, og det forbløffede betjente at man kunne snakke og argumentere fornuftigt og forholdsvis afslappet med ham. Den unge kunne imidlertid huske en episode hvor de to tidligere havde mødtes, og hvor det ikke var forløbet fredeligt. Dette viser, at betjente i den relation de i det daglige har med de unge, mest giver anledning til at "se" og "opleve" én bestemt form for ung – nemlig den respektløse, autoritetsudfordrende og hidsige 2.g'er, på samme måde som de unge kun "ser" den racistiske betjent.

Politiets fordomme omkring gaden

I undersøgelsen fremgik det tydeligt, at politiet var meget opsatte på at få "*de unge væk fra gaden*". Det var politiets klare opfattelse at det, at de unge hang ud på gaden, var et afsæt for kriminalitet, samt at disse grupper af unge opførte sig "*meget anderledes*" end tilsvarende grupper af etnisk danske unge. Betjentene i undersøgelsen var overbeviste om at de unge ikke måtte være hjemme hos hinan-

¹⁶ Holmbergs undersøgelse viser, at i ingen af de i alt 37 indsatser han havde overværet hvor mistænkte var indvandrere, var det gået som politiet mente, det "typisk" burde gå ifølge politiet, det vil sige konfliktyldt (Holmberg 1999).

den, på grund af nogle kulturelt specifikke regler om at beskytte kvinder fra at blive set af mænd udenfor familien. De syntes samtidig at det var synd for de unge, at de var uvelkomne derhjemme.

De unge i undersøgelsen forklarede selv ”gadelivet” med at de ikke gad at være derhjemme. Antropologen Yvonne Mørck (1998) fremhæver at mange unge fra de etniske minoriteter i højere grad end andre unge skal ”forhandle” selvstændighed fra forældrene. De unge mødes altså på steder hvor de kan være sig selv uden indblanding fra forældre eller andre, som for eksempel pædagoger. De unge i undersøgelsen havde en overgang deres egne klublokaler, hvor de i høj grad forfægtede deres ret til selvbestemmelse. Det var *deres* klub. De unge i undersøgelsen søger altså i høj grad et frihedsrum, hvor de kan være sig selv – en tendens der understøttes af deres opfattelse af ikke at være velkomne mange andre steder hvor de færdes. Dette frihedsrum finder de unge på gaden, i klubben, eller når de kører rundt i biler, og de reagerer derfor stærkt når politiet ”*blander sig*”.

Politiets mistillid til de unge

Undersøgelsens kapitel 2 viser, at politiets gentagne kontakt til de unge med anden etnisk baggrund er baseret på hvem de er, eller hvem de minder om (de ”typiske kriminelle”) og ikke, hvad de begår af kriminalitet. Undersøgelsen viser, at der i dagligdagen er mange sager, der reelt ikke fører til noget. Til tider udvikler de sig til en overtrædelse af politivedtægten, som handler om den offentlige ro og orden. Betjentene beskriver selv at nogle sager kommer ud af ingenting, bare fordi de ofte har kontakt til de unge med anden etnisk baggrund.

Således opstår der en del konflikter som en konsekvens af bevågenheden. Disse konflikter kommer i mange tilfælde til at udgøre ny kriminalitet. Det drejer sig især om tiltaler efter §119 om vold mod tjenestemand i funktion, samt i mindre udstrækning påtaler efter politivedtægten. Hermed øges risikoen for at mistilliden til de unge fastholder disse i en langvarig relation til politiet, som de ikke har mulighed for at bryde – ikke mindst fordi deres kriminalitet består i den kontakt, de har til politiet.

Blandt betjentene i undersøgelsen opfattes de unge fra de etniske mindretal generelt som mere kriminelle end andre unge, hvilket ifølge betjentene giver sig udtryk i at de er overrepræsenteret i diverse kriminalitetsstatistikker. De unge i undersøgelsen havde alle oplevelser med politiet fra almindelig omgang i nørømrådet over kropsvisiteringer til anholdelser og sigtelser. I modsætning til gældende opfattelse var det var meget få af de unge, som kunne betegnes som kriminelle. Til gengæld var der en lille gruppe som havde en del forhold bag sig, mest røverier og indbrud. Under-

søgelsen viser altså, at det er en lille 'hård kerne' af de unge der laver størstedelen af kriminaliteten, samt at størstedelen af de unge havde en ren straffeattest. Alligevel betragtede betjentene de fleste unge som mistænkelige.

Kigger man på kriminalitetsstatistikkerne tegner der sig imidlertid et lidt mere nuanceret billede. Følgende tabel viser sammenhængen mellem national oprindelse, social baggrund, køn, alder og kriminalitet.¹⁷

De mandlige indvandreres og efterkommeres overrepræsentation med hensyn til kriminalitet.

	Procent overhyppighed
Ukorrigeret	+ 49%
Korrigeret for aldersforskelle	+ 38%
Korrigeret for forskelle mht. alder og urbanisering	+ 35%
Korrigeret for alders- og indkomstforskelle	+ 19%
Korrigeret for alders- og socioøkonomiske forskelle	+ 8%

Tabellen viser at når der korrigeres for aldersforskelle, mindskes mændenes overhyppighed fra 49 til 38 pct.. Indkomstforholdene er tydeligvis meget forskellige, idet overhyppigheden halveres – fra 38 til 19 pct. – når deres korrigeres for disse forskelle. Endnu kraftigere er dog reduktionen, når der korrigeres for socioøkonomiske forskelle. Det vil sige forskelle i tilknytning til og placering på arbejdsmarkedet.¹⁸

¹⁷ Notatet om kriminalitet og national oprindelse er skrevet af forskningschef Britta Kyvsgaard, Justitsministeriet og findes på Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk).

¹⁸ Når denne reduktion bliver så kraftig – fra 38 til 8 pct. – hænger det sammen med, at en betydelig andel af personerne med udenlandsk oprindelse er uden for arbejdsmarkedet og uden beskæftigelse, og at denne gruppe har en noget lavere kriminalitetshyppighed end den tilsvarende gruppe af dansk oprindelse.

Ovenstående statistik viser, at når man sammenligner tilsvarende dårligt stillede unge danske mænd er der en kriminalitetsoverhyppighed på 8 procent blandt personer med udenlandsk oprindelse. På den anden side viser statistikken også, at socialt dårligere stillede oftere figurerer i kriminalitetsstatistikker, og at etniske minoriteter generelt er dårligere stillet som gruppe end danskere. Politiet kan derfor med nogen ret hævde at deres særlige øje for etniske unge er berettiget. Problemet er derfor mere at politiet gør de unges kriminalitet til en funktion af deres kultur, og ikke af deres sociale forhold, samt at der sker en kriminalisering af de etniske unge, der ikke er kriminelle. Sat på spidsen kan man derfor sige, at der i dele af politiindsatsen sættes lighedstegn mellem det, der opfattes som bestemte kulturer og kriminel handle.

Fokus for politiets indsats

Det generelle kriminalitetsbillede kombineret med betjentenes erfaringer fylder meget i betjentenes bevidsthed, og legitimerer politifolkenes måde at vælge målgruppe på. Betjentene i undersøgelsen argumenterer for, at det ikke giver mening at standse almindelige borgere i samme omfang, som det er tilfældet med etniske unge. De begrundet deres særlige opmærksomhed på etniske unge med sandsynlighedsargumenter. De unge er efter betjentenes opfattelse mere kriminelle end befolkningen i øvrigt. Det kan ifølge betjentene ikke betale sig at standse f.eks. et ældre ægtepar da betjentenes erfaringer viser dem, at det ikke kan betale sig at lede efter kriminalitet der.

Holmberg (1999) skriver i forbindelse med politiets fokus på etniske unge, at mange af de ting politiet leder efter hos de unge ”må siges at være i småtingsafdelingen, og dermed også ting som gode danske borgere ville slippe med en advarsel for” (Holmberg 1999:138). En væsentlig pointe er her, at undersøgelser foretaget af kriminologen Flemming Balvig (1995) viser, at der kun i begrænset omfang opdages ny kriminalitet ved at fokusere ikke kun på de samme typer, men også de samme personer. Samtidig er politiets prioriteringer af – og efterfølgende indsats mod – visse grupper medvirkende til at reproducere et bestemt risikobillede (Bay 2001; Koch 1999).

4.2. Politi: institution og organisationskultur

I det følgende afsnit vil vi kort beskrive de strukturelle og institutionelle rammer, som i udgangspunktet fastlægges fra politisk hold. Fokus er i det følgende de institutionelle og strukturelle rammer som har betydning for de enkelte politibetjentes prioriteringer i mødet med unge fra de etniske

minoriteter. Derudover vil vi diskutere politiets grunduddannelses første praktiske del, det såkaldte PG2-forløb. Vi vil fremhæve følgende fire faktorer:

- (Kulturelle) forestillinger om politiarbejde
- Formelle krav til politiets indsatser
- Den særlige problemstilling omkring uddannelsen
- Den særlige problemstilling omkring unge betjente

Forestillinger omkring politiarbejde

Der er mange ens træk i politiarbejde fra land til land, og forskellige politistyrker importerer ofte ideer og metoder fra andre steder. Indenfor den omfattende akademiske litteratur om politi (se f.eks. Fielding 1994; Holmberg 1999) hersker der stor enighed om at der indenfor politiet er en helt bestemt form for arbejdskultur, der er generel på tværs af ellers forskellige lande.

Det er næsten en kliché at maskuline værdier er centrale internt i politiet, og at sammenhængen mellem disse værdier og daglig praksis ikke er entydig eller enkel. Fielding (1994) beskriver dog, at udover de stereotype forestillinger om mænd som macho, som influerer på de fleste politifolks livsstil og identitet, er disse også præget af forestillinger og forventninger om spænding. Samtidig knyttes status indenfor politiet ofte til fysisk fare (Kruize 1995). I undersøgelsen beskriver betjentene at en del af deres motivation for at blive betjente var at de søgte et afvekslende arbejde med spænding og action, som blandt andet skulle komme i form af eftersætninger (bogstaveligt biljagter), specielle anholdelsesaktioner og anden bekæmpelse af kriminalitet:

Jeg vil helst køre på hold. Jeg vil gerne være dér hvor det sker, og der er langt mere action ved at være på hold – dér hvor det går hurtigt, og dér hvor det rykker, du ved, ud og fange nogle forbrydere. Det er jo det, der er sjovt.

En underviser på Politiskolen fandt det paradoksalt, at alle politi-aspiranter talte om at ville have med mennesker at gøre – noget man også ofte hører politifolk sige når man spørger dem om en begrundelse for deres valg af erhverv – men at det lige præcis var de ”bløde” fag, de fandt mest kedelige. Underviseren fandt at beredskabstjeneste, skydetræning og de fysiske udfoldelser var de fag, der appellerede mest til politieleverne. Det gældende image er altså at arbejdet som politimand (m/k) er spændende, afvekslende og actionpræget.

Politifolks forestillinger omkring deres arbejde er også præget af en bestemt form for missionsfølelse. Ideen om at være samfundets ”helte” eller beskyttere appellerer til mange, der søger ind til og arbejder i politiet. En del af betjentene opfatter at deres primære opgave er at være tryghedsskabende og kriminalitetsbekæmpende. Som en betjent udbrød: *”Jeg vil jo gerne være ridderen på den hvide hest, ikke?”*

Arbejdskulturen er også præget af en stærk samhørighed og intern solidaritet med ens kolleger og politistyrken som sådan. Fielding (1994) beskriver hvordan politifolk konstant orienterer sig i forhold til hvordan *”vi som politifolk”* forholder os, og hvordan denne reference til kollektivet inkluderer politifolk som sådan, og ikke blot dem man er kolleger med. Vi så det samme være på spil i situationen omkring den voldsomme episode, hvor politifolk fra vidt forskellige enheder bakkede op om hinandens handlinger, selvom de måske ikke var enige i de anvendte metoder. At politiet udadtil fremstår som en enhed er et ideal og en højt værdsat værdi, og er udtryk for at der er en stærk kollektiv identitet blandt politifolk.

Om formelle krav til politiets indsats

I det daglige arbejde opdager politibetjente hurtigt at politiarbejde langt fra altid er afvekslende, samtidig med at spænding udgør en forsvindende lille del af det daglige arbejde. Betjentene i undersøgelsen beskriver hvordan de formelle rammer for politiarbejdet har forandret sig gennem de senere år, og hvordan det indvirker på deres arbejde:

Politiassistent (46 år): De [ledelsen] forlanger i dag dokumentation og målbarhed for alt hvad vi foretager os. De sidder og kigger på produktivitet og effektivitet, og dér forholder man sig ikke til hvad der er godt politiarbejde.

Den øgede fokusering på målbar produktivitet har ifølge mange betjente medført, at de i stigende grad ikke kan leve op til de idealer der cirkulerer indenfor politiet om hvad, der konstituerer godt politiarbejde. I de overordnede målsætninger for politiet¹⁹ stilles der krav til at politiet også skal arbejde præventivt. Fordi det er vanskeligt at måle effekten af de præventive indsatser, kan det medføre at denne type indsatser ikke er lige så højt prioriterede som de mere målbare indsatser (Ansel-Henry & Jorsal 2002). Således kan det være vanskeligt at måle effekten af de præventive

¹⁹ Flerårsaftalen 2000 udarbejdet af Justitsministeriet.

indsatser, f.eks. det trygheds og dialogskabende arbejde. Betjentene oplever derfor at det kan være vanskeligt og modsætningsfyldt at skulle løse begge opgaver på en gang.

På trods af politiledelsens fokus på præventivt arbejde og nærpoliti, måles effektivitet traditionelt på to måder: via opklaringsprocenter og statistik over midler politiet har anvendt (Holmberg 1999). Holmberg påpeger, at en af konsekvenserne ved at bedømme politiarbejde på denne måde er, at arbejdet organiseres på baggrund af den måde man nemmest registrerer, og hvor man får mest for pengene. Kravene om effektivitet og målbarhed afstedkommer et særligt fokus på de mere action-prægede indsatser som for eksempel overvågning af gruppen af etniske minoriteter.

Begrundelsen for at politifolk evt. koncentrerer deres indsatser omkring f.eks. etniske unge, findes som tidligere nævnt bl.a. i at der statistisk set er mere kriminalitet at finde i den gruppe. Paradoksalt nok vendes dette argument på hovedet, når de samme betjente meget ofte bruger lang tid på at køre rundt i villakvarterer i håbet om at fange en indbrudstyv på fersk gerning. Statistisk set sker dette næsten aldrig, men samtidig figurerer det ”*at tage nogen på fersk gerning*” som noget af det bedste man kan gøre som politimand.

Derved bliver en stræben efter uventede og spændende situationer meget betydningsfulde i forsøget på at opretholde det action-prægede image betjentene har af deres arbejde. Betjentene er i høj grad motiverede for selv at skabe en hverdag, som lever op til deres forventninger om spænding og action. Den bagvedliggende forestilling om politiarbejdet som spændende, afvekslende og til tider action-præget, får på denne måde en indflydelse på hvordan politiet udfører deres arbejde, og hvilke borgere betjentene koncentrerer deres indsatser om.

Den særlige problemstilling omkring uddannelsen

Det er fremgået af undersøgelsen at unge betjente under uddannelse er særligt sårbare i forhold til konflikter med etniske unge. De to foregående faktorer, forestillinger omkring politiarbejdet og de formelle krav til politiet, spiller en stor rolle, men der er også særlige forhold i spil i forbindelse med uddannelsen.

Optagelsesalderen på politiskolen er mellem 21 og 29 år, og uddannelsen varer 3 ½ år med kombinerede skoleophold og arbejde rundt omkring på forskellige uddannelses-politistationer. Uddannelsen er opdelt i 4 moduler, kaldet Politiets Grundkursus 1-4 (i daglig tale kaldet PG1 til PG4). PG1

er 8 måneders undervisning på skolen, PG2 er 12 måneders ophold på en station, PG3 er 8 måneders skoleophold og resten af uddannelsen (PG4) foregår dels på uddannelsesstationerne og dels i Københavns Politis Beredskabsafdeling.

Først vil vi beskæftige os med de forestillinger omkring politiarbejde, som politiaspiranterne har med sig når de starter på politiskolen, og hvordan den påvirker dem i deres ophold på forskellige politistationer under uddannelsen. Interviews og observationer i forbindelse med både nærværende undersøgelse og tidligere feltarbejde (se Ansel-Henry og Jorsal 2002) viser, at de unge betjente på PG2 ofte allerede på politiskolen har opbygget nogle særlige forventninger til og normer og idealer om det at være politibetjent. Den særlige idealforestilling om det kriminalitetsbekæmpende politi spiller en stor rolle for den politiidentitet, som den enkelte betjent danner under sit ophold på politiskolen.

Dertil kommer at PG2 er forbundet med nogle formelle uddannelsesmæssige vurderingskriterier. Aspiranterne skal udvise initiativ ved at tjekke et vist antal borgere, skrive et vist antal bøder osv. Eleverne er afhængige af at få en god bedømmelse, blandt andet fordi de tre gange i løbet af deres ophold på stationerne skal bedømmes i forhold til om de kan fortsætte uddannelsen. Har man skrevet for få rapporter eller på anden måde har en lav sagsstatistik, er man nødt til at påtage sig nogle såkaldte initiativsager, som giver hurtige resultater og hvor der næsten ingen sagsbehandling er. Dette er f.eks. færdselssager.

Udover kravet om initiativ er der en anden faktor omkring uddannelsen, der har betydning for mødet med unge med anden etnisk baggrund. Som tidligere nævnt bliver betjentene efter de 8 måneders skoleophold sendt på stationsophold på forskellige uddannelsesstationer landet rundt. Politiuddannelsen er således bygget op omkring det, man indenfor uddannelsesforskningen kalder mesterlære-princippet. Psykologen Klaus Nielsen (1999) skriver om denne uddannelsesform, at:

*Mesterlæren er en måde at lære på, som ikke primært baserer sig på undervisning, men derimod på at den lærende **arbejder sammen med erfarne** inden for et fagområde og lærer igennem en aktiv deltagelse. [...] Afgørende for læreprocessen i den sammenhæng er, hvordan et bestemt praksisfællesskab er organiseret, mere end et egentligt snævert fokus på en mester-lærlinge-relation. (Nielsen, 1999, vores fremhævning)*

Problemet med den måde mesterlæren er implementeret indenfor politiet er, at den væsentlige erfaringsoverførsel fra erfaren til uerfaren betjent ifølge undersøgelsen ikke synes at være sikret institutionelt. Når en politielever kommer ud på PG2 bliver vedkommende på stationen tildelt en eller to vejledere. Vejlederne skal bedømme elevens måde at arbejde på, men fordi betjente ofte arbejder på skiftehold, kan det være vanskeligt at få elevens vagter lagt på samme tid som vejlederens. Det viser sig således at PG2'erne ofte kører patrulje sammen, og at det bestemt ikke er altid at en PG2'er kører patrulje med sin vejleder. Princippet om at arbejde sammen med en erfaren indenfor faget bliver dermed ikke altid overholdt.

Nielsen skriver endvidere, at det er grundlæggende for mesterlæren at den lærende gradvist får overdraget mere og mere ansvar i takt med, at vedkommende behersker en større og større del af fagets kundskaber. Dette sker i høj grad ikke i politiets grunduddannelse. PG2-eleverne fungerer under opholdene på uddannelsesstationerne på stort set lige vilkår med stationens øvrige og mere erfarne betjente. De har de samme beføjelser, og der bliver ikke altid skelnet mellem PG2-elever og færdiguddannede betjente i uddelegeringen af arbejdsopgaver. På denne måde bliver elever med 8 måneders teoretisk skoleophold sendt alene på gaden for at lave det samme politiarbejde som ældre og mere erfarne betjente.

Problematikken er ikke ukendt indenfor politiet. Vicepolitiinspektør på politiskolen Johnny Holst påpeger, at *"PG2-uddannelsen ikke virker efter hensigten"*, og at *"vejlederordningen ikke altid fungerer optimalt"*, men *"der har ikke tidligere været meget lydhørhed overfor problemet – men nu har man taget problemstillingen op og nedsat en arbejdsgruppe, der skal arbejde på at effektivisere PG2, så vi får en mere sammenhængende uddannelse"*.

Et yderligere aspekt af denne problemstilling er, at politiaspiranter helt fra starten af uddannelsen får at vide, at de er politimænd. Alle betjente der blev spurgt om hvor længe de havde været i styrken, refererede til det år de startede på Politiskolen. Der er på Politiskolen tradition for at politiaspiranter fra den første dag betragtes som, og opfatter sig selv som, politifolk. Dette kan være en af grundene til at man indenfor institutionen ikke tager højde for at politielever er elever og ikke færdiguddannede politifolk, med den større indsigt i, og mere helstøbte indstilling til, politiarbejdet dette medfører.

Den særlige problemstilling omkring unge betjente

I undersøgelsens materiale spiller alderen på betjentene en rolle på flere niveauer. For det første mener unge såvel som ældre betjente, at de etniske unge i højere grad respekterer de ældre betjente. For det andet indikerer materialet, at det hovedsageligt er de unge betjente som har diskussioner og konflikter med de etniske unge. Den voldsomme episode genfortalt i kapitel 3 viser, hvorledes den unge betjent reagerer på modstanden mod hans autoritet, og hvordan han forsøger at genvinde kontrollen over situationen på anden vis end den mere erfarne betjent. Vores materiale tyder på, at deciderede autoritetsdemonstrationer er mest udbredt blandt de unge betjente, hvilket antageligvis kan tilskrives deres usikkerhed. Paradoksalt nok peger undersøgelsen på at autoritetsdemonstrationerne har en negativ effekt på de unge med anden etnisk baggrund. Jo mere betjentene slår på autoriteten, jo mindre respekterer de etniske unge dem tilsyneladende.

Betjentene i undersøgelsen har for en stor dels vedkommende også givet udtryk for, at de savner mere viden om de unge. På politiuddannelsen undervises i menneskerettigheder, kultursociologi og psykologi, ligesom der på stationerne løbende afholdes kurser om etniske minoriteter, men betjentene selv føler, at de kunne være bedre rustet til arbejdet med denne gruppe af unge. Betjentene, særligt de unge, bliver således ofte tvunget til at handle intuitivt i stedet for med udgangspunkt i en faglig ballast. Jo bedre fagligt rodfæstet betjentenes handlinger er, desto bedre tyder det ifølge undersøgelsen på at de formår at håndtere de komplicerede konfliktfyldte situationer med de etniske unge. Undersøgelsens observationer og udsagn viser, at betjentenes baggrundsviden om etniske minoriteter generelt er mangelfuld.

I ovenstående har vi blandt andet beskrevet hvordan særligt de unge betjente under deres uddannelse regelmæssigt bliver vurderet i forhold til deres egnethed som politibetjente. Det er også blevet diskuteret hvilke konsekvenser det får for deres arbejde med etniske unge; større fokus og mere bevågenhed. Det er dog ikke kun de unge betjente, der blive vurderet på deres evner. Undersøgelsen kombineret med resultaterne fra blandt andet Holmbergs og Kruizes undersøgelser viser, at de betjente som er fastansatte ligeledes gennemgår en årlig bedømmelse på alt fra sagsbehandling til soignering, og denne bedømmelse ligger til grund for eventuel forfremmelse. Indenfor politiet hersker der en bestemt opfattelse af hvilke former for politiindsatser, der er gode at have i ens sagsstatistik, hvis man vil gøre karriere. Disse opfattelser er ikke formuleret specifikt som krav, men er gennemgående idealer indenfor politikulturer overalt (Holmberg 1999, Choongh 1997, Fielding

1994). Det drejer sig som tidligere nævnt for eksempel om at fange kriminelle på fersk gerning. Altså endnu en faktor, der er med til at bringe de unge og politiet på kollideringskurs.

4.3. Etnisk ungdom

I dette afsnit vil vi beskrive de samfundsmæssige tendenser, som influerer på etniske unge i undersøgelsen. Vi vil blandt andet komme nærmere ind på de sociale og subkulturelle forhold, som præger de unges tilværelse og adfærd i forhold til politiet. Til sidst i afsnittet vil vi kort gennemgå hvordan de unge forhandler forholdet til politiet gennem konstante referencer til rettigheder, de mener der bliver overtrådt som et direkte resultat af deres etniske tilhørsforhold.

Sociale forhold

De fleste modernitetsteorier slår fast, at det moderne menneske tendentielt er friset fra faste kollektive moral- og værdinormer (Giddens (1996); Ziehe (1989)). Ifølge Illeris m.fl. (2000) har dette blandt andet medført at unge i dag i vidt omfang – på godt og ondt – er kastet ud i en omfattende valgproces. De er i høj grad overladt til selv at vælge rolle, definere sig selv og i sidste ende skabe en identitet under nogle meget subtile rammer og krav. Denne forandringsproces fører tendentielt til at de unge opleves og beskrives som mindre autoritetstro og mere individualistiske end tidligere.

Når vi i denne rapport beskæftiger os specifikt med etniske minoritetsunge som gruppe, er der en risiko for at komme til at kategorisere disse unge som afvigende fra øvrige ungdomsgrupper. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at gruppen af etniske minoritetsunge består af mænd og kvinder, der naturligvis indbyrdes er forskellige som alle andre mennesker. De har deres egne liv og drømme, lige som deres kulturelle og samfundsmæssige tilknytninger er forskellige. De fleste af de unge der deltog i undersøgelsen er født i Danmark, og opfatter sig dels som danskere 'af sydlandsk oprindelse', dels som tyrkere, arabere osv. – det som Yvonne Mørch (1998) kalder bindestregsdanskere.

Når vi taler om minoritetsunge generelt dækker begrebet både over de unge, som er født og opvokset her i landet, de der er født uden for Danmark, oftest i den tredje verden, og de som kan have tilbragt en del af deres barndom i krig, på flugt eller i flygtningelejre. Der er derfor ikke tale om en homogen befolkningsgruppe, men om mennesker der har forskellig baggrund, forskellige livsvilkår

og forskellig tilknytning til såvel oprindelseslandet som det danske samfund. Det der binder gruppen sammen er, at de af majoriteten ikke betragtes som danske eller tilhørende vesteuropæisk kultur (Holmgård Sørensen 1999). Desuden er mange familier med indvandrer- eller flygtningebaggrund socialt dårligt stillede, det vil sige de er kendetegnet ved manglende arbejdsmarkedstilknytning, sprogproblemer, dårlig sundhedstilstand, dårlige boligforhold og lignende (Skytte Jakobsen 1997).

Der er en stor og voksende litteratur om disse unges specielle situation i krydsfeltet mellem forskellige kulturer. Udover at de unge skal tage stilling og forholde sig til deres anderledeshed som etnisk minoritet i et samfund, der indtil for få år siden blev opfattet som kulturelt meget homogent, er de også unge mennesker som alle andre. At være ung i dag indebærer at skulle tage stilling til hvem man vil være, og hvad man vil med sit liv på en lang række områder, og man skal komme overens med sine egne måske begrænsede muligheder. Det vil sige at unge generelt har meget store og personlige forventninger til deres fremtid, men samtidig store problemer med at orientere sig og træffe valg i en uoverskuelig verden af tilbud (Illeris et. al. 2000). For de unge i undersøgelsen gælder det, at mange af tilbuddene slet ikke eksisterer reelt – der er mange lukkede døre for unge med anden etnisk baggrund end dansk, og det skal disse unge finde sig til rette med.

Subkulturelle forhold

De fleste unge fra de etniske minoriteter deler oplevelsen af at være marginaliserede i forhold til det danske samfund. Gruppen af unge i undersøgelsen bindes i høj grad også sammen af deres oplevelser af ikke at være velkomne og måske høre til andre steder. De er direkte uønskede i andre ungdomsklubber i det område hvor undersøgelsen blev gennemført, og er ofte udelukkede fra at bruge de almindelige fritidstilbud. Sanktioner i form af karantæner og udelukkelse rammer ofte gruppen som helhed.

Mange af undersøgelsens observationer peger på at de føler et specielt tilhørsforhold til deres nærområde. Det i sig selv er ikke særlig overraskende. I alle de sammenhænge hvor de unge ellers færdes, indordner de sig til en vis grad. Men når de færdes hvor de bor og er sammen med deres venner, så slapper de af på en anden måde. Et lille eksempel kan være at tage i svømmehallen. Hvis man gør det alene, så kan man ikke gå i bad uden at skulle tage badebukserne af under bruseren, noget der af mange drenge fra de etniske minoriteter opleves som virkeligt grænseoverskridende og ubehageligt. Men hvis man er mange sammen, så er der ikke nogen der tør sige, at de skal tage bukserne af under bruseren. Der er med andre ord en sikkerhed i at være sammen med sine egne. Gruppen og

territoriet bliver dermed identitetsbærende og identitetsskabende for disse unge i højere grad end for mange etnisk danske unge.

Det, der karakteriserer de unge i undersøgelsen, er en samhørighed på trods. De unge finder sammen med andre i samme situation som dem, og ifølge Magnussen (2002) bliver disse vennegrupper et sted som de unge søger, og hvor de danner deres identitet som en modstand mod det omgivende samfund, der ikke vil kendes ved dem:

De socialiseres ind i en omgangsform og en opførsel, som gør det umuligt at fungere sammen med mennesker udenfor gruppen. De danner en lukket verden, hvor alle andre er åndssvage. Alle andre er fjender. Sådan som udstødte og utilpassede altid har søgt grupper at styrke sig på og til at forsvare sig mod omverdenen (Magnussen i Voss 2002).

Der opstår en fornemmelse, idé, indstilling omkring at være imod alle de andre, fordi disse andre ikke vil have noget med dem at gøre. Denne mod-identifikation er særlig markant i forhold til politiet, fordi politiet kommer til at repræsentere systemet, og dermed den marginalisering de unge er udsat for.

I forlængelse af omgangsformerne kan man sige, at de pågældende unge ofte har en adfærd der virker støjende, voldsom og direkte truende, hvis man ikke er forberedt på og forstår deres måde at tale til hinanden på. Både disse og andre såkaldte 'vilde unge' har en art subkulturel stil, som spiller på sine helt egne regler. Det er en måde at skabe sig sit eget rum på, når man nu i mange andre sammenhænge oplever at være uønsket. Både denne og andre undersøgelser af unge fra de etniske minoriteter fremhæver denne indforståede sprogbrug og opførsel, som kører på provokationer og krænkelser, f.eks. i form af grove tilråb og hånlige bemærkninger (Jensen 2002, Hjarnø 1998).²⁰ Men som Annick Prieur argumenterer, i stedet for udelukkende at se på de "negative" sider af denne opførsel må man gøre sig klart, at den ofte hænger sammen med dannelsen af en gruppeiden-

²⁰ Følgende ordveksling fra feltarbejdet kunne sagtens opfattes som ekstremt ubehagelig og truende, men i konteksten af at kende de unge og vide hvad der betyder hvad, var den blot en ganske almindelig standardbemærkning: Omar (16) til den kvindelige forsker: "Jeg flækker dig". Forskeren svarer, "Det kan du jo ikke", hvortil Makmoud (22), responderer, "Hvaså, tror du ikke han kan voldtage dig, hvis han vil?"

titet hvor ære, respekt og loyalitet spiller en central rolle.²¹ De samme temaer dukkede op blandt de unge i undersøgelsen, men opfattelsen af disse begreber var ikke udelukkende betinget af de unges kulturelle, religiøse og etniske baggrund. Der er snarere – som Prieur og andre påpeger (se blandt andet Jensen 2002) – tale om en blandingskultur, hvor de unge skaber og gendanner ideer om ære, respekt og loyalitet i en vedvarende social proces, der påvirkes både af forældre, mode, hip-hop-kultur og vennekreds:

De pakistanske fyres begreber om ære og respekt er måske i mindre grad hentet fra deres bedste-forældres landsbykultur end fra gangstafilm, fra hip-hop og rap-musik, fra en sort amerikansk kultur (Prieur, 1999:42).

Disse unges subkultur er præget af en bestemt form for maskulinitet, hvor respekt, ære og loyalitet er centrale begreber knyttet til en lille tolerance overfor ”at tabe ansigt”. Vi så dette udspille sig i situationen omkring computercafeen, hvor de unge reagerede skarpt på det, de oplevede som hån, ydmygelse og umyndiggørelse. I mødet med politiet får dette betydning, fordi der kun skal små udfordringer af deres følelse af at blive respekteret til, før de reagerer. Dette bliver ikke bedre af at politiet, som vist, nogle gange opfører sig på måder, der underminerer de unges selvrespekt. Det kunne være at blive kaldt en lille dreng, eller stillet op på række som kriminelle. Centralt i denne følelse af krænkelser står rettighedsbegrebet. De unge i undersøgelsen er sikre på at politiet ikke anerkender eller overholder de unges formelle rettigheder som borgere i Danmark. Selvom der som oftest ikke er tale om formelle overtrædelser, fylder denne følelse så meget, og er så vigtig for de unge, samtidig med at den påvirker de unges møde med politiet, at vi må se lidt nærmere på logikken. Vi viderebringer to fortællinger og forsøger derefter at sætte dem i perspektiv.

Fortællinger: Politiets magt og grænserne for den

En ung på 17 år fortæller om at blive sat i detentionen: *”Så tog de hænderne ned i mine lommer. Så tog de alle mine ting op. Så tog de min jakke af, mit bælte og mine sko, og så satte de mig ind i et rum. Og gav mig håndjernene på igen. Og det må de ikke! Så siger jeg til ham: ”Kan jeg ikke bare få noget*

²¹ Annick Prieur (1999) beskæftiger sig i artiklen ”Maskulinitet, kriminalitet og etnicitet” med unge mænd i Norge af pakistansk oprindelse. Hun beskriver hvordan ære, respekt og loyalitet er temaer, der tit dukker op i disse etniske unges beskrivelse af voldsepisoder.

vand". Bare vand. Det plejer man. Men det måtte jeg ikke. Jeg tror faktisk, at de skal give mad eller sådan noget. Klokkeren otte tror jeg... Klokkeren otte skal de give dig mad. Og de skal også give dig cigaretter."

En ung på 20 år fortæller om en ven: "En af mine kammerater, han var til fest. Så går han ud af festen. Så står der masser af politi. Så siger ham politimanden "Nåh, er det jer igen?" Så siger min ven: "Hvad snakker I om?" Og sådan noget. Det er ikke rart at høre sådan noget. "Er det jer igen?" siger han. Så siger min ven til ham: "Hold nu kæft. Vi er ikke ude på ballade. Vi vil bare gå hjem". Så tager politimanden fat i ham, tager hans hånd og så stikker den hen til politihundene. Så bider de hans hånd, og så krævede han erstatning. Så fik han meget, meget, meget lidt erstatning. Og de næste mange måneder kunne han ikke gå nogen steder uden at ham politimanden holdt øje med ham. Han fulgte efter ham i flere måneder. Som om det var trukket fra hans løn eller noget."

De unges beretninger viser, at de unge ofte oplever at deres rettigheder ikke bliver respekteret, men også at de unge tit har misforstået, hvad der egentlig er og ikke er deres rettigheder i mødet med politiet. Hvor stammer disse misforståelser fra, og hvordan påvirker de mødet mellem unge og politi?

Fortællingerne viser hvordan de unge oplever, at deres rettigheder ikke bliver respekteret af politiet. De holder derfor ofte fast på deres lovmæssige ret – for eksempel til ikke at udlevere de sidste fire cifre i cpr-nummeret, eller til at politiet ikke kan kropsvisitere dem medmindre de unge er sigtede. Rettigheder betyder meget for dem og deres selvbevidsthed, og de vil ofte i mødet med politiet påpege hvad politiet kan og ikke kan ifølge loven. Med andre ord prøver de unge med loven i hånden at forhandle sig til et større råderum i forhold til politiet, og er ikke sene til at påpege hvis politiet begår fejl. Samtidig herskede der blandt de unge i undersøgelsen en udbredt opfattelse af at politiet forskelsbehandlede mellem dem og almindelige, hvide danskere:

Ung (16 år): Der er en ting, politiet altid siger: "Hvis det her var i dine forfædres land, så havde de fandeme skåret din hånd af." Men jeg tænker bare, at i det mindste i vores hjemland behandler de alle sammen lige. Lige meget om han er sort, gul eller hvid så får han skåret en hånd af. Men her de gør forskel. De knepper os, og danskerne har det dejligt.

På baggrund af vores materiale kan vi ikke udsige noget om hvorvidt politiet respekterer de unges rettigheder eller ej, men det kan konstateres, at krænkelserne ifølge de unge finder sted og at det er

noget, der optager de unge. Undersøgelsen viser, at der blandt de unge hersker mange myter og fortællinger omkring hvilke rettigheder de har og ikke har. Deres rettighedsforståelse afspejler således ikke altid virkeligheden, men er til tider misforstået og mangelfuld. I de ovenstående fortællinger ved de unge, at de efter længere tids ophold i detentionen har krav på mad og drikke, hvorimod det er forkert at de har krav på cigaretter og at de ikke må have håndjern på i detentionen.

Derudover argumenterer de unge ofte for rettigheder de ikke formelt set har – for eksempel til at være i centeret, til at spørge til venner og bekendte der er blevet tilbageholdt, til at stille spørgsmålstegn ved politiets arbejdsrutiner. Mange af disse rettigheder er ikke indbefattet af loven, men forestillingen om og bruddene på dem cirkulerer som vandrehistorier og myter, som bliver til sandheder om hvad politiet må og ikke må, og som de derfor vurderer politiets indsatser efter.

Betjentene i undersøgelsen fortæller endvidere, at de unge i særlige tilfælde ved hvad de kan tillade sig at gøre og sige, uden at politiet kan straffe dem for det. At de unge er forholdsvis sikre på deres rettigheder medfører, at betjentene ofte skal overveje nøje hvordan de tackler situationer, hvor de unge er involveret. Flere af de unge har f.eks. haft held med at klage over politiets behandling af dem. I fortællingen ovenfor endte sagen med hundemanden hos Statsadvokaten, hvor den unge fik medhold. Afgørelsen fik negative konsekvenser for den unge, idet betjenten ifølge den unge i en periode efter retssagen forfulgte og chikanerede denne. For de unge er der altså en verden til forskel på hvad der sker politisk/juridisk og så livet på gaden – her vil det være politiet der bestemmer og sætter dagsordenen.

Typisk for denne fornemmelse af at deres rettigheder bliver overtrådt er som sagt, at de ikke altid er i stand til at vurdere hvornår der rent faktisk er tale om overtrædelser. Dermed bliver alle overtrædelser, reelle eller ej, af samme alvorlighed og indgår alle i den samlende fortælling om hvordan anerkendelsen fra, og optagelsen i, det danske samfund er bremset af en mur, der er bevogtet af politiet. Disse forestillinger cirkulerer som endegyldige sandheder, der sjældent bliver luftet, men derimod ofte bekræftet i møder mellem unge og politi.

4.4. Sammenfatning

Viden om hinanden:

- Selvom de unge ofte er i stand at skelne mellem ”gode” og ”dårlige” betjente, er det generelle billede at politiet opfattes som uprofessionelle og racistiske.
- På trods af at en stor del af de etniske unge ikke har begået kriminalitet, oplever de gentagne gange at have været i politiet søgelys. Dette sker ikke på grund af hvad de har gjort, men på grund af den gruppe som de repræsenterer. Dermed bliver de unges relation til politiet præget af en mistillid, som medfører, at de under ingen omstændigheder tror på at de vil få en fair og lige behandling.
- Politiet har ofte en forståelse af de unge, hvor etniske unge generelt opfattes som mere kriminelle end andre. Betjentenes negative forventninger til de unge får i mange tilfælde en generaliserende effekt, som risikerer at ramme gruppen af etniske minoriteter som helhed og medvirke til en kriminalisering af de unge.

Politiet: institution og organisationskultur

- Politikulturen er præget af en særlig missionsfølelse. Betjentene ser sig selv som samfundets ”helte” eller beskyttere. Udadtil er det vigtigt for politiet at fremstå som en enhed, hvilket kommer til udtryk ved at der hersker en stærk kollektiv identitet blandt politifolk. Sammen med kravene til øget effektivitet og målbarhed, betyder dette at politiet ofte målretter indsatsen specielt mod etniske unge.
- Det er primært unge betjente, som kommer i konflikter med de etniske unge. Modstanden overfor de unge betjente kan ses som en konsekvens af disse betjentes manglende erfaring og usikkerhed. Dette forværres fordi politiuddannelsens mesterlære-princip ikke fungerer efter hensigten. Der bliver i dagligdagen ikke skelnet mellem unge PG2’ere og færdiguddannede betjente i uddelegeringen af arbejdsopgaver. Ofte kører to helt unge betjente sammen på patrulje uden en ældre betjents opsyn. Dette er ikke uden konsekvenser for mødet mellem politi og etniske unge, som ofte ender i verbale konfrontationer.

De etniske unge: identitet og rettigheder

- De etniske unge oplever ikke at være velkomne eller høre til i en række forskellige sammenhænge, særligt i kommunalt regi oplever de ofte at være uønskede. De er ofte udelukkede fra

at bruge de almindelige fritidstilbud og ungdomsklubber i området, da sanktioner i form af karantæner og udelukkelse ofte rammer gruppen som helhed.

- Mange af de unge med en anden etnisk baggrund tilhører en subkultur som er præget af en bestemt form for maskulinitet, hvor respekt, ære og loyalitet er centrale begreber.
- Forestillinger om rettigheder spiller en stor rolle for de unge. De har en konstant følelse af at deres rettigheder trædes under fode, også i tilfælde hvor det ikke nødvendigvis er tilfældet.

Kapitel 5:

Konklusioner og perspektivering

I denne rapport har vi undersøgt møderne mellem unge mænd fra de etniske minoriteter og politiet på gadeplan. Hverdagsmøderne varierer meget. Nogle er præget af konflikter, mens andre på overfladen forløber roligt. Men – og det er det vigtige – langt de fleste møder bliver af både politiet og de unge læst ind i et generaliseret modsætningsforhold. Undtagelserne, hvor møderne forløber stille og roligt, bliver netop set som undtagelser og ikke som udgangspunktet for et mindre konfliktfyldt forhold. Sat på spidsen kan vi næsten tale om en permanent konflikttilstand afløst af perioder med stilstand, hvor relationer, grænsende til det venskabelige, mellem de unge og visse grupper af betjente fra især nærpolitiet kan udvikle sig.

Vi har i undersøgelsen analyseret og søgt at forklare, hvorfor møder mellem unge fra de etniske minoriteter og politiet ofte bliver så konfliktfyldte. Mange af problemerne er meget svære at løse, fordi de hænger sammen med komplekse samfundsmæssige problemstillinger omkring etniske minoriteter. En del af de etniske minoriteter er marginaliserede og mange indvandrerfamilier befinder sig en truet situation på grund af dårlige boligforhold, skolefravær, sprogproblemer, manglende arbejdsmarkeds-tilknytning osv. Disse faktorer giver mange af de unge med anden etnisk baggrund et andet udgangspunkt for klare sig i det moderne samfund end de fleste etnisk danske unge.

Oplevelsen af marginalisering øger faren for at disse unge, som i undersøgelsen, reagerer med vrede og frustration. Desuden står specielt de unge i mange sammenhænge overfor oplevelsen af ikke at høre til eller blive respekteret, og de oplever at deres kultur problematiseres i medierne, blandt mange politikere og i store dele af befolkningen, hvor de også ofte bliver sat i forbindelse med kriminalitet.

Disse problemstillinger spiller alle ind på møderne. Fokus i denne rapport har imidlertid været de konkrete reaktionsmønstre og den forudindtagethed der – hos både de unge og politiet – leder til

optrapning af konflikter. Med andre ord, hvilke konkrete situationer og reaktioner fremprovokerer og skaber konfliktfyldte møder, og hvilke faktorer har en særlig påvirkning og indflydelse på opkomsten af disse situationer og reaktioner? I dette sidste kapitel vil vi samle op på de overordnede konklusioner, samt forsøge at forholde dem til et handlingsperspektiv. Formålet er ikke at give konkrete anvisninger, men at pege på nogle områder der kunne udvikles og overvejes i forhold til implementering af forskellige foranstaltninger.

5.1. Konfliktprægede møder – de "usynlige" ligheder

Politiet og de unge møder ofte hinanden, fordi politiet har et særligt øje til de unge, som politifolk generelt opfatter som særligt kriminelle, og fordi de unge via deres opførsel i det offentlige rum tiltrækker sig opmærksomhed fra store dele af befolkningen. De fleste af disse møder er det, som undersøgelsen har defineret som *rutineprægede møder*, der ikke sætter sig spor i form af arrestationer, tiltale eller andre retslige konsekvenser. Ikke desto mindre viser undersøgelsen, at konfliktniveauet er højt. Det kommer til udtryk i tilbagevendende, automatiske og *rutineprægede* diskussioner mellem politiet og de unge. Disse diskussioner centrerer sig ofte om tre forhold: udlevering af identifikationspapirer, om hvor de unge må og ikke må være, og om at de unge blander sig i politiets arbejde.

Undersøgelsen viser, at der ofte opstår konflikter i forbindelse med at politiet kræver at de unge identificerer sig. De unge har alle adskillige oplevelser med at skulle legitimere sig over for politiet, og de reagerer ofte med forhaling af udleveringen af identifikationspapirer. Samtidig opstår der ofte konflikt, når de unge bliver bedt om at forlade steder i det offentlige rum, hvor de opholder sig. I disse situationer har betjentene en tendens til at regulere adfærd, de vurderer som uacceptabel ud fra en underliggende norm om hvordan "man burde" opføre sig i det offentlige rum. Politiet oplever yderligere, at etniske unge som holder sammen i grupper, forsvarer hinanden og derfor ofte blander sig i politiets arbejde. Denne indblanding er provokerede for politiet, og ofte anstødssten til konflikt.

I de rutineprægede møder foregår der en forhandling om autoritet, samt gensidige krav om respekt. De unge stiller spørgsmålstegn ved politiets metoder, men også mere grundlæggende spørgsmål om hvorvidt politiet reelt og lovformeligt har hjemmel til at gribe ind over for dem. Politiet, på deres side, holder fast i denne ret og er meget kritiske overfor alle former for indblanding fra de

unge eller deres venner, og holder fast i deres ret til ikke at behøve at forklare de unge, hvorfor politiet gør som de gør. De unge derimod oplever, at politiet ofte stopper og tjekker dem, efter de unges mening, uden grund. Politiets manglende konkrete påvisning af ”ulovlighed” fremstår for de unge som bevis på at politiets indgriben ofte er etnisk begrundet chikane. Den manglende respekt medfører, at politiet blandt de unge hverken opfattes som professionelle eller objektive, men derimod ses på med dyb skepsis og mistillid. Dette leder ofte de unge til åbent at anklage politiet for racisme og uprofessionalisme, hvilket naturligvis er noget, der rammer politifolkene både på det personlige og professionelle plan.

Konfliktniveauet og modsætningerne i de rutineprægede møder er konstant tilstede – også når møderne er fredelige og præget af venskabelighed som mellem visse nærpolitibetjente og de unge. En gang imellem bryder modsætningsforholdet mellem unge fra de etniske minoriteter og politi ud i mere åbne konflikter, i det undersøgelsen har identificeret som *anspændte møder*.

De *anspændte møder* finder typisk sted mellem grupper af unge og grupper af politi, og leder ofte til bølger, arrestationer og voldelige sammenstød. I forhold til de rutineprægede møder er de anspændte møder karakteriseret ved at betjentene oplever ikke at være i fuld kontrol over et måske stort antal etniske unge, hvorfor de reagerer mere kompromisløst og konsekvent. Politiet er i disse møder nervøse for hvad de unge kan finde på, og har en opfattelse af at de unge potentielt kan overfalde dem. Politiets tolerancetærskel falder i disse situationer, og de reagerer med en større demonstration af magt. De unge på deres side udnytter disse situationer som muligheder for at få afløb for deres frustration over for politiet oftest i form af verbale tilsvininger. De unge forsøger således at provokere og modarbejde politiets arbejde mest muligt i de ophedede situationer. Det vil sige, at konflikterne nemmere og hurtigere eskaleres, når der er mange politifolk og mange unge tilstede, og at begge parter reagerer mere konfronterende, blandt andet ved at latterliggøre og ydmyge hinanden gennem provokationer og manifestationer af magt.

De anspændte møder spiller en stor rolle i både politifolks og unges bevidsthed i lang tid efter en voldsom episode. Det er episoder der fastholder, forstærker og cementerer deres indbyrdes opfattelse af hinanden som henholdsvis racister og kriminelle uromagere. På denne måde kommer de voldsomme episoder og åbne konflikter til at danne en overordnet ramme for forståelsen af modparten, hvilket igen påvirker de mere rutineprægede møder de unge har med politiet i hverdagen.

Konklusionen om det konstante konfliktniveau og de næsten forudsigelige konfrontationer er på den ene side nedslående. Men på den anden side kan forudsigeligheden være en fordel, fordi det næsten kan forudses hvornår det går galt. Nogle procedurer kunne ændres i mødet mellem politiet og de unge. Som også Rigspolitiets nyligt udgivne rapport påpeger (PLS-Rambøll 2002), er omgangstonen vigtig. I nærværende undersøgelse er der for eksempel indikationer på, at hvis politiet forklarer sig bedre til de unge, forstår og respekterer disse i højere grad politiets handlinger til trods for at der ikke er tale om nærpolitifolk, som de kender.

Det fokus der er i vores undersøgelse, og i den offentlige debat generelt, på konflikt, er potentielt et problem, fordi det tendentielt tilslører muligheder for en frugtbar udvikling mellem politiet og de unge. Igennem undersøgelsen har det ofte slået os hvor ens de to parter på visse punkter er. Nogle af disse ligheder er generelle menneskelige ligheder, som for eksempel at ingen af de to parter bryder sig om at blive ydmyget offentligt foran kolleger og andre tilskuere, men der er også andre ligheder, der er mere specifikke.

I en tid hvor der er generel enighed blandt sociologer om at det moderne menneske bliver stadig mere individualiseret (e.g. Beck og Beck-Gernsheim 2002), holder begge parter fast i og dyrker stærke gruppe-identiteter. De er loyale overfor hinanden og bakker hinanden op, også i situationer hvor det leder til en eskalering af konflikt. Begge parter er organiserede omkring forestillinger om respekt, som er typisk for visse mandegrupper. Stilmæssigt og i forhold til fritidsinteresser er der også store sammenfald (se endvidere Fielding 1994). Om disse ligheder blot er interessante kuriositeter, eller om det kunne blive udgangspunkt for strategier med det formål at nedbringe konfliktniveauet de to parter i mellem er ikke entydigt.²² Ikke desto mindre kunne man forsøge at arbejde med tiltag, hvor lighederne spiller en mere positiv rolle. I øjeblikket er hele fokus på at etniske minoriteter er meget forskellige fra såkaldt "almindelige" danskere. Etniske minoriteter er så forskellige, at de så at sige er blevet et fag på politiskolen. Selvom det er ikke muligt i denne rapport at komme med konkrete

²² Det kunne måske endda argumenteres, som den indiske antropolog Arjun Appadurai (1998) gør, at bevidstheden om ligheder ikke nødvendigvis fører til større identificering. Derimod kan de være med til at forøge konflikterne, fordi lighederne må ignoreres for at opretholde forestillingen om uforenelige forskelle. Appadurai analyserer etnisk vold mellem naboer. Hans pointe er, at det han kalder metaidentiteter – i undersøgelsens tilfælde politi og etnisk ungdomsidentitet – er så stærke og giver så meget retning i dagligdagen, at grupperne vil gøre meget for at opretholde modsætningsforholdet. Ligheder bliver dermed problematiske, fordi de undergraver metaidentiteterne. Konflikt og vold bliver måden hvorpå adskillelsen opretholdes.

forslag til hvilke tiltag der kunne overvejes – dertil skal der andre undersøgelser og analyser af mere pædagogisk karakter til – kunne der her være potentialer for en mulig intervention.

5.2. Politiets institutionelle prioriteringer

Der er en række baggrundsfaktorer, der har indflydelse på møderne. Nogle af disse handler om politiet som institution, og hvordan denne danner rammen for forskellige politikulturer samt bestemte former for politiindsatser. Undersøgelsen peger på, at organisationskulturen i politiet er centreret omkring det "action-prægede" politiarbejde. Den implicite logik i kulturen er, at man ideelt set er en god betjent, hvis man blandt andet kan fange kriminelle på fersk gerning. Undersøgelsen viser, at betjentene i vid udstrækning ligger under for denne logik. Politiets arbejde er med andre ord udpræget målstyret, og kravet om dokumentation af indsatsens effektivitet er med til at bestemme, hvordan politiets arbejde organiseres, tilrettelægges og vurderes. Samtidig viser undersøgelsen, at den type indsats – især nærpolitiets – der i omgangen med de etniske unge på lang sigt er konfliktmindskende, i kraft af den manglende målbarhed ikke helt harmonerer med den overordnede målsætning om effektivitet og målbarhed, og derfor bliver nedprioriteret i visse dele af politistyrken.

At nærpolitiet gennem den præventive indsats og deres indgående kendskab til og respekt for de unge kan skabe positive resultater med de unge med anden etnisk baggrund er der næppe nogen tvivl om. Nærpolitiet arbejder med dialog og personlige relationer, hvilket har en positiv effekt på de unges ellers meget negative billede af politiet. De unge har respekt for og tillid til nærpolitiet, hvilket skaber grobund for gode relationer mellem politi og etniske unge.

De unge oplever derimod hundeafdelingen og omgangstjenesten som aggressive og kompromisløse. Betjentene fra disse afdelinger opfattes som en trussel og ikke til at stole på. For de etniske unge er mødet med hundeafdelingen derfor ofte en dårlig oplevelse. De dårlige erfaringer med hundefolkene påvirker de unges generelle billede af politiet stærkt, og afdelingernes forskellige tilgange til de unge har en negativ effekt i og med at de underminerer nærpolitiets arbejde. Derfor kan vi, på linje med den af Rigs politiet kommissionerede rapport om grupperelateret kriminalitet (PLS-Rambøll 2002) og anden litteratur på området (e.g. Bayley 1994), anbefale at nærpolitiet styrkes under en eller anden form.

5.3. Lærlinge uden mestre

Undersøgelsen finder, at det primært er unge betjente, der kommer i konflikt med de etniske unge. Meget tyder på at dette problem ikke gør sig gældende alene i Karlebo Kommune, hvorfor der kunne være ræson i at se på praksis omkring politiuddannelsens opbygning. Poliituddannelsens mesterlæreprincip fungerer ikke efter hensigten, idet vejlederordningen på PG2 niveau af praktiske årsager er svær at realisere. Der bliver i dagligdagen ikke skelnet mellem unge PG2-elever og færdiguddannede betjente i uddelegeringen af arbejdsopgaver. I vores undersøgelse har det ofte vist sig at to helt unge betjente kører alene sammen på patrulje uden en ældre betjents opsyn. Man opnår således ikke den ønskede erfaringsdeling mellem elever på PG2 og deres tilknyttede vejledere, og den nuværende ordning synes dermed ikke at virke tilstrækkeligt efter hensigten.

Dette er ikke uden konsekvenser for mødet mellem politi og etniske unge. Det foreliggende materiale viser, at unge betjente har særligt svært ved at begå sig på gaden i forhold til de etniske unge. Denne gruppe af betjente bliver særligt nervøse i situationer hvor de har konfrontationer, konflikter eller møder med de etniske unge, og det bør sikres at nye unge politiaspiranter ikke kommer ud i situationer, de ikke er i stand til at overskue. Undersøgelsen afspejler den følelse af magtesløshed og nervøsitet, som mange og især unge betjente oplever i mødet med unge mænd fra de etniske minoriteter. Betjentene savner redskaber til at håndtere de unge, samt til at forstå deres reaktionsmønstre, og den måde hvorpå politiet indgår i disse. Dertil kommer at de manglende kompetencer gør det svært for betjentene at nuancere deres syn på og forestillinger om etniske unge.

Det ligger ikke indenfor rammerne af denne undersøgelse at komme med operationelle bud på hvordan problemstillingen med de unge betjente og politiaspiranter i praksis skal tackles. Vi kan dog, på baggrund af undersøgelsen konstatere, at det virker som et problem at PG2ere kører sammen alene, samt at over halvdelen af alle betjente i Storkøbenhavn er aspiranter på enten PG2 eller PG4. Problemet virker så væsentligt, at der burde findes institutionelle løsninger. Denne rapport kan således bakke op om de tiltag, der på det seneste er taget med henblik på at forbedre PG2.

5.4. De unges følelse af uretfærdighed

I undersøgelsen fremstår de unges akutte fornemmelse af at blive uretfærdigt behandlet som en af de væsentligste grunde til det høje konfliktniveau. Undersøgelsen illustrerer at de unge er sikre på, at politiet intervenserer overfor netop dem på grund af racisme og manglende professionalisme. Politiet bliver dermed ofte en institution som de ikke stoler på, og ikke har respekt for.

Da politiet for mange unge er identisk med Danmark som et sted de aldrig kan få adgang til, bliver denne problemstilling særlig væsentlig. Når de ikke kan få den tilstrækkelige anerkendelse indenfor systemet, søger de anerkendelse ved at være imod systemet – politiet og Danmark. Dette er dokumenteret i mange undersøgelser og denne undersøgelse er ingen undtagelse. De fleste af disse problemer er særdeles svære at håndtere, men i gennemførelsen af dette projekt har der vist sig områder, hvor man kunne sætte ind med initiativer, der potentielt kunne virke konfliktnedsættende. Eftersom konflikterne i de daglige møder er med til at cementere modsætninger og følelsen af marginalisering, må alle tiltag der minimerer de daglige konflikter og forhindrer dem i at blive en del af forestillingen om den omfattende konflikt mellem politi/Danmark og de etniske unge være ønskelige. De mulige tiltag tager deres udgangspunkt i den viden, de unge har om politiets arbejde.

I undersøgelsen fremgår det, at de unge på den ene side er i besiddelse af betydelig viden om politiet, at de er i stand til at differentiere mellem enkelte betjente – uden det dog er med til at nedbryde deres stereotyper, samt at de har en omfattende viden om visse af politiets procedurer. På den anden side er deres viden ofte ufuldstændig og præget af formodninger og halve sandheder, der cirkulerer blandt dem. Et eksempel herpå er forestillingen om at politiet kunne finde på at tilføje ting til underskrevne dokumenter. Omdrejningspunktet for mange af disse forestillinger er ideen om rettigheder, og især rettigheder der bliver overtrådt. Det handler om retten til ordentlig behandling og retten til at opholde sig bestemte steder, det være sig i det offentlige rum eller i det de unge kalder ”deres center”. I undersøgelsen fremgår det, at mange af politiets handlinger ses som overskridelser af disse rettigheder.

Mange af de forhold der af de unge omtales som rettigheder, er ikke formelle rettigheder. Politiet har således ret til igennem Politivedtægten at anmode de unge om at forføje sig til andre steder. Andre gange, som i eksemplet med politimanden der fik sin hund til at bide en ung og derefter forfulgte den unge i måneder da den unge havde meldt ham, er der tale om overtrædelser af deres rettigheder.

Men undersøgelsen viser at de unge ikke differentierer mellem de forskellige overtrædelser af deres rettigheder, som de oplever de bliver udsat for. Overtrædelserne, små som store, indgår i deres samlede fortælling om politiets racisme og manglende professionalisme. Selvom det kunne bemærkes, at politiet i langt de fleste tilfælde overholder de formelle regler, og at det er de unges problem at de ikke forstår reglerne, er disse forestillinger om de overskredne rettigheder et så seriøst problem for de unges integration – og politiets sikkerhed ikke mindst – at det er nødvendigt at tage dette problem alvorligt.

Hvis det er således at konflikter bliver forstærket af cirkulerende forestillinger om overtrådte rettigheder, er der også potentialer for intervention. Vi vil igen med forbehold for undersøgelsens rækkevidde pege på tre områder for mulig intervention:

For det første, ved at tage forestillingerne og fortællingerne om politiets overtrædelser ud af det lukkede kredsløb de for øjeblikket cirkulerer i, og konfrontere dem med alternative udlægninger, er det måske muligt at bryde kredsløbet. For det andet, ved at give de unge større viden om og indsigt i politiets arbejde, samt klart at redegøre for de unges egne rettigheder, kan nogle af forestillinger måske blive modificeret allerede i begyndelsen. Endeligt, ved at give de unge de sociale kompetencer det kræves for at kunne orientere sig, skabe alliancer ind i det danske system og kunne klage gennem de rette instanser, kunne følelsen af marginalisering måske mindskes. Igennem projektet har vi identificeret tre mulige tiltag, der kunne forsøges implementeret. Nogle af dem retter sig mod politiet, andre er mere rettet mod for eksempel Justitsministeriet. De omhandler a) stormøder (informationsmøder) mellem unge og politi; b) det der på engelsk kaldes advocacy, altså hjælp til for eksempel at klage, og endelig c) workshops mellem små grupper unge og politi.

Karlebo nærpolti har i samarbejde med en beboerforening en ugentlig kontortid i det lokalområde, hvor undersøgelsen foregik. Dette tiltag er ikke på landsplan en formel del af nærpoltiets arbejde, men kunne formaliseres i politikredse, der oplever problemer med unge fra de etniske minoriteter. Tiltaget kan med fordel udbredes til at omfatte deciderede informationsmøder i boligområder med høj koncentration af etniske unge. Disse møder kunne informere omkring helt basale forhold, såsom hvad politiet har ret til at gribe ind overfor, hvad politivedtægten betyder, hvad der sker med papirer man underskriver efter afhøring, hvilke rettigheder man har som varetægtsfængslet osv. Udover at de unge dermed vil få en helt konkret viden, som vil lette politiet i deres daglige omgang

med dem, vil det også signalere at man tager problematikken alvorligt, og ikke blot afviser de unges meget konkrete oplevelser af overgreb.

Det er ikke entydigt, at denne rådgivning og information skal være politiets ansvar. Politifolk er ikke juridisk uddannede, og selvom de unges forhold til nærpolitiet i undersøgelsen ofte var tillidsfuldt, er det ikke givet i alle politikredse. Derfor kunne det være gavnligt hvis uvildige – ikke nødvendigvis offentlige – instanser med juridisk erfaring med særligt henblik på de unge, enten blev oprettet eller trænet til at tage sig af de unges særlige problemer. Her kunne de unge kan få råd og vejledning om strafammer, egne rettigheder, politiets ret til at gribe ind, om en fornemmelse af politimæssigt overgreb er berettiget eller ej, klagemuligheder og lignende. Formålet med dette skulle være at højne vidensniveauet og skabe alliancer for de unge i et system, de ellers ser sig som ekskluderet fra.

I undersøgelsen blev flere ressourcestærke personer blandt de unge identificeret. Man kunne yderligere styrke dem ved at inddrage dem i en form for informationsspredning og rådgivning. Man kunne udstyre disse ”ambassadører” med kundskaber, så de kunne vejlede andre unge, samt give dem redskaber til at komme videre i systemet. Man kunne forestille sig, at institutioner som Rets hjælpen modtog træning i – og blev gearede til at håndtere – de særlige problemstillinger minoritetsunge møder. Sådanne institutioner kunne indgå i et strategisk samarbejde med ungdomsklubber eller foreninger for de unge. Princippet her er, at jo større viden om og jo flere sociale kompetencer de unge har til at forhandle det komplicerede danske system, jo mindre vil forestillingerne om politiet og systemets indbyggede uretfærdighed og racisme kunne stå uimodsagte. Formålet ville altså ikke være at opløse eller forhindre konflikt, men at give dem retning så de kunne håndteres indenfor systemet på en ordentlig måde.

Endeligt kunne man forestille sig at inddrage elementer fra konfliktmediering. Eksterne mæglere kunne se med andre øjne på situationer, som risikerer at printe sig negativt i hukommelsen hos både politiet og unge fra de etniske minoriteter. Som en del af undersøgelsen tog vi initiativ til et pilotprojekt omkring konflikthåndtering. Der blev indbudt en konfliktmægler fra Center for Konfliktløsning til et møde mellem tre unge fra undersøgelsens område og tre unge betjente fra forskellige politikredse i Storkøbenhavn. På selve mødet diskuterede de to parter efter oplæg fra undersøgelsens forskere de typer af møder, der hyppigst førte til verbale konfrontationer.

Mødet var frugtbart i og med at begge parter gik derfra med en oplevelse af større forståelse af og indsigt i ”modpartens” dispositioner og tankemønstre. For eksempel noterede den ene unge, at hans forestillinger om særlig racisme i en politikreds var blevet modificeret, og at det var en ting han ville tage med hjem til sine venner. Politiet, på deres side, var glade for at have mødt unge her, som ikke var som når de mødte dem på gaden. Ved at institutionalisere konfliktmediering under én eller anden form, især efter voldsomme episoder, kunne nogle af konflikterne blive gennemarbejdet og dermed forhindre i at sætte sig som en del af de stereotype opfattelser, de to parter har om hinanden.

Ingen af disse tiltag eller forslag har i denne rapport fundet sin endelige form. Der skal arbejdes videre både med form og indhold, hvilket også forsøgsvis sker rundt om i landet. Det er komplekse sammenhænge vi har med at gøre, og forslagene er i den sammenhæng ment som bidrag til en diskussion af hvilke tiltag, der muligvis kunne medvirke til at mindske myter og forestillinger om racisme i at cirkulere mellem unge. Forslagene er således ikke ment som endelige løsninger på problemer, der ofte også hidrører fra forhold som social eksklusion, manglende uddannelse osv. I stedet er forslagene rettet mod at forsøge at bremse den cirkel, der får de fleste møder mellem unge og politiet til at bekræfte begge parter i den andens henholdsvis uforskammethed, voldelige respektløshed og racistisk begrundet manglende professionalisme. Konflikterne er ikke til at undgå. I stedet må indsatsen rettes mod at kanalisere dem ind i acceptable former.

Litteraturliste

- Ansel-Henry, Anthony og Maria Jorsal (2002): Den fokuserede praksis. RUC 2002.
- Appadurai, Arjun (1998): Dead certainties: Ethnic violence in the era of globalization. *Development and Change*, vol. 29, 4.
- Balvig, Flemming (1995): *Kriminalitet og social kontrol*. Columbus. København.
- Bay, Joi (1999): Endnu et kriminalpolitisk trylleord – gadebander. *Kriminalistisk Årbog*. Det retsvidenskabelige institut D. Københavns Universitet.
- Bayley, David (1994): *Police for the future*. Oxford University Press. New York.
- Beck, Ulrich og Elizabeth Beck-Gernsheim (2002): *Individualisation: Institutionalised individualism and its social and political consequences*. Sage Publications. London.
- CeFU (2002): *Unge nydanskere i forsvar og politi*. Center for Ungdomsforskning. Roskilde Universitet. Roskilde.
- Certeau, Michel de (1984): *The practice of everyday life*. University of California Press. Berkeley.
- Choongh, Satnan (1997): *Policing as social discipline – A social disciplinary model of policing*. Clarendon Press. Oxford.
- Cornell, B (1996) i Kleinig, John. *Handled with discretion. Ethnical issues in police decision making*. Rowman & Littlefield Publishers Inc. London.
- Fielding, Nigel (1996): *Just boys doing bussiness – Cop canteen culture*. Routledge, London.
- Hervik, Peter (1999): *Den generende forskellighed. Danske svar på den stigende multikulturalisme*. Hans Reizels Forlag. København
- Hjarnø, Lulu (1998): *Rødderne fra Blågårds Plads*. Sydjysk Universitetsforlag. Esbjerg.
- Holmberg, Lars (1999): *Inden for lovens rammer – Politiets arbejdsmetoder og konkrete skøn*. Gyldendal.
- Holmgård Sørensen, Tove (1999): *Døgnkontaktens arbejde med etniske unge fra minoritetsgrupper – En evaluering*. Center for forskning i Socialt Arbejde.
- Illeris, Knud m.fl. (2000): *Ungdom, identitet og uddannelse*. Roskilde Universitetsforlag.

- Jensen, Iben (2001): Interkulturel kommunikation – i komplekse samfund. Roskilde Universitetsforlag.
- Jensen, Sune Qvortrup (2002): De vilde unge i Aalborg Øst. Aalborg Universitetsforlag 2002.
- Koch, Ida (1999): Vildledende og sjuksket rapport om gadebander. Social Kritik nr. 65-66
- Kruize, Peter (1995): Incidents of force between police-officers and citizens. A comparison between Copenhagen and the Hague. Rigspolitechefens Trykkeri.
- Mørck, Yvonne (1998): Bindestrøgs-danskere. Fortælling om køn, generationer og etnicitet, 1. udgave. Forlaget Sociologi.
- Nielsen, Klaus (1999): Mesterlære - gammel vin på nye flasker. <http://udd.uvm.dk/199907/udd7-9.htm>.
- PLS-Rambøll Management (2002): Rapporter om grupperelateret kriminalitet i Danmark. København.
- Prieur, Annick (1999): Maskulinitet, kriminalitet og etnicitet. Social Kritik nr. 65-66
- Røgilds, Flemming (1998): Stemmer i et grænseland: En bro mellem unge indvandrere og danskere? København. Politisk Revy. 1995/98
- Skytte, Marianne (1997): Etniske minoritetsfamilier – og socialt arbejde. Hans Reitzels Forlag. København.
- Velsen, J. Van (1967): The extended-case method and situational analysis. I: Norman Long & Ann Long (ed.), *The craft of social anthropology*. London: Tavistock.
- Voss, Michael (2002): Den pædagogiske myte: Interview med Søren Magnussen. Ungdomsforskning, no. 3, oktober.
- Wasserman, David (1996): Racial generalizations and police discretion. I Kleinig, John. *Handled with discretion – ethnical issues in police decision-making*. Rowman & Littlefield Publishers Inc. London.
- Young, Malcolm (1991): *An inside job: Policing and police culture in Britain*. Oxford University Press. Oxford
- Ziehe, Thomas (1989): *Ambivalens og mangfoldighed*. Forlaget Politisk Revy. København